

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

№ 14 (539)

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

- *Монгол Улсад Үндэсний инновацийн тогтолцоог хөгжүүлэх хөтөлбөр батлах тухай*

Улсын Их Хурлын Тамгын газар

Улаанбаатар хот

2008 он

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ
Долоо хоног тутмын

Улаанбаатар хот

2008 оны дөрөвдүгээр сарын 14

№14 (539)

Гарчиг

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

198. Монгол Улсад Үндэсний инновацийн тогтолцоог хөгжүүлэх хөтөлбөр батлах тухай

Дугаар 306

305

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

Засгийн газрын 2007 оны 306 дугаар тогтоолын хэвсрэлт

МОНГОЛ УЛСАД ҮНДЭСНИЙ ИННОВАЦИЙН ТОГТООЛЦООГ ХӨГЖҮҮЛЭХ ХӨТӨЛБӨР* (2008-2015)

№	Үйл ажиллагаа, түүнийг хэрэгжүүлэх хугацаа	Хүрэх үр дүн	Үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлт	Хариуцагч байгууллага
H2.2	Эрдэс түүхий эдийг идрэхжүүлэн дараагийн шатны боловсруулалтыг хялбар болгох өвөрмөц шинэ технологи бий болгох 2011-2015 он	<ul style="list-style-type: none"> Шинэ нано-материал гарган авах лаборатори байгуулах Эх орны эрдэс, түүхий эдээс эцсийн бүтээгдэхүүн болох нано-бутцэт шинэ материал гарган авах Нано-материал болон нано-бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн технологи, стандартыг боловсруулж, зах зээлд гаргах Гарган авсан материалыг ашиглан нано-бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх туршилт явуулах, улмаар боломжит технологийг бөөний үйлдвэрлэлд шилжүүлэх 	<ul style="list-style-type: none"> Шинэ нано-материалын нэр төрөл, үзүүлэлтүүд Нано-материал болон нано-бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн технологи, стандартын далхийн зах зээлд өрсөлдөхүйц хэмжээнд хүрсэн байдал 	ЗТАЖЯ БХБЯ ҮХЯ БСШУЯ
H2.3	Байгалийн эрдэс түүхий эд, үйлдвэрийн хаягдал, биологийн түүхий эдийг ашиглан нано-бутцэтэй хэрэглээ сайтай техникийн материал, бордоо, металл, биоматериал, нэхмэл, ноос ноолууран материал гаргах 2011-2015 он	<ul style="list-style-type: none"> Байгалийн эрдэс, түүхий эдээс гарган авах шинэ материалыг үйлдвэрлэлд турших Ус нэвтэрдэгтэй галд тэсвэртэй нэхмэл, ноос ноолууран материал гаргах Техникийн зориулалттай нано-материал, нано-металл, биоматериал, бордоо, нэхмэл, ноос ноолууран материал гарган авч, тэдгээрийг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх 	<ul style="list-style-type: none"> Шинэ нано-материалын нэр төрөл, тоо хэмжээ, техникийн үзүүлэлт Үйлдвэрлэлийн хүчин чадал 	ҮХЯ БХБЯ БСШУЯ

* Монгол Улсад Үндэсний инновацийн тогтолцоог хөгжүүлэх хөтөлбөр батлах тухай” Засгийн газрын 2007 оны 306 дугаар тогтоолын хэвсрэлтын үргэлжлэл - Түүрүүч нь “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2008 оны 13 дугаарт нийтлэгдсэн.

№	Үйл ажиллагаа, түүнийг хэрэгжүүлэх хугацаа	Хүрэх үр дүн	Харууцлагыг байгууллага
Н2.4	Монгол орны ургамал, амьтнаас биологийн ирдэвчт борис, эм, хүнсний нэмэлтийг гаргах, үйлдвэрлэх 2011-2015 он	<ul style="list-style-type: none"> - Нано-үйлдвэрлэл болон нано-бүтээгч дамжмүйн стандартыг боловсруулан зах зээлд гаргах - Нано-бүтээгч биологийн ирдэвчт борис, эм, хүнсний нэмэлтийг гаргах судалгааг хийж, тагд зорьж үйлдвэрлэх жижиг дунд үйлдвэр байгуулах 	<ul style="list-style-type: none"> - Бүтээгч дамжмүйн нэр төрөл - Стандарт - Үйлдвэрлэлд нэвтрүүлсэн байдал
Н2.5	Шингэн ба халуу орчны дахь гэрэлд мэдрэмж буюй цашигтсан дамжуулагч тунгалаг электрондын судалгаа, түүнийг хөгжүүлэх болон хэт улаан туяанаас хамгаалагч барилгын цочмын шил, өөрийгөө бактериүйжүүлэх давхарга буюу материалуудыг гарган авахад хэрэглэх 2008-2015 он	<ul style="list-style-type: none"> - Нано-бүтээгч тунгалаг электродыг ашигласан судалгааны чиглэлийг бий болгох - Тагд зорж электродуудыг хэрэглээний салбаруудад хөгжүүлэх, үр дүнг практикт нэвтрүүлэх - Нано-хэмжээтний лаборатори байгуулах - Тунгалаг электродыг оптик-электроник төхөөрөмжд ашиглах, мөн хэт ягаан болон хэт улаан туяанаас хамгаалагч барилгын цочмын шил, автомашины цоох, нүдний шил, өөрийгөө бактериүйжүүлэх давхарга буюу материалуудыг гарган авах - Органик хагас-дамжуулагч материал ба төхөөрөмжийн лаборатори байгуулах - Нано-электроникийн лаборатори байгуулах - Нано-метр-нимгэн үзгээс тогтоон органик электроникийн элементүүдийн судалгааг явуулахар нано-электроник болон нано-оптийн практик хэрэглээг өргөжүүлэх 	<ul style="list-style-type: none"> - Нано-хэмжээтний лаборатори хүчин чадал - Бүтээгч дамжмүйн нэр төрөл, үйлдвэрлэлийн хэмжээ - Гаргах үр дүнд дараах материалуудыг гарган авч үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх боломж
Н2.6	Нано-бүтээгч органик электроникийн элементүүдийн судалгааг явуулах 2008-2010 он	<ul style="list-style-type: none"> - Органик хагас-дамжуулагч материал ба төхөөрөмжийн лаборатори байгуулах - Нано-электроникийн лаборатори байгуулах - Нано-электроник лаборатори болон нано-электроникийн лабораторийн хүчин чадал - Нано-электроник болон нано-оптийн хэрэглээ 	<ul style="list-style-type: none"> - УХЯ - ТЭХЯ - БСШУЯ - МООХТ
Н2.7	Органик, органик бус, био хагас-дамжуулагч нано-тогтоц, нано-гадаргуун бүтцийн судалгаа 2008-2010 он	<ul style="list-style-type: none"> - Гадаргуулийн багавит анализын лаборатори байгуулах - Хагас-дамжуулагч нано-тогтоц, нано-гадаргуун бүтцийн судалгааг электрон микроскоп, нейтрон дифракцны дараах, гадаргуун багавит анализын аргуудаар бүтээх, шинж чанарыг тодорхойлж, үр дүнг практикт хэрэглэх 	<ul style="list-style-type: none"> - ТЭХЯ - ХХААЯ - БСШУЯ
ЗОРИЛТ №3: Нанотехнологийн салбарт үндэрсний боловсон хүчин бэлтгэх зөх зүй, бизнесийн талтай орчны, материаллаг баазыг бүрдүүлэх			
Н3.1	Их, дээд сургуулиудад нано-шинжлэх ухаан, нанотехнологийн мэргэжлээр магистр, докторын сургалтыг зохион байгуулах 2008-2010 он	<ul style="list-style-type: none"> - Их, дээд сургуулиудад магистр, докторын сургалт, судалгааны лаборатори, төвийг байгуулах - Нано-шинжлэх ухаан, нанотехнологийн чиглэлээр өндөр мэргэжлийн мэргэжилтэн бэлтгэх өөрийн орны шинжлэх ухаан, технологийг дэлхийн түвшинд өрсөлдөхөд болгох 	<ul style="list-style-type: none"> - БСШУЯ
Н3.2	Их, дээд сургуулиудад нанотехнологийн мэргэжлээр бакалаврын сургалтын үндэс суурийг бий болгох, сургалтын лабораториуд байгуулах 2008-2010 он	<ul style="list-style-type: none"> - Сургалтын хөтөлбөр боловсруулан шинээр нанотехнологийн мэргэжлийн ангийг нээж, мэргэжилтэн бэлтгэх - Дотоод болон гадаадад амьсан шатны сургалтад хамрагдах боломжийг нээж 	<ul style="list-style-type: none"> - Сургалт, судалгааны лаборатори, төвийг хөгжүүлж - Магистр, докторантын тоо - Сургалт, судалгааны амьсан түвшин - Бакалаврын сургалтад элсэгчдийн тоо - Сургалтын түвшин

НЗ.3	Мэргэжилтэй ажилчин багтаж сургалтыг эрхийн Мэргэжлийн сургалт-үйлдвэрлэлийн төвд зохион явуулах 2011-2015 он	<ul style="list-style-type: none"> - Нано-шиелэх ухаан, нанотехнологийн талгаар оюутнуудад сургалт, судалгааны цагтэй мэдлэгийг олгох - Лаборатори, дараглын туршиштын аюулыг багтгах - Нанотехнологийн чиглэлээр нэрийн болон тусгай мэргэжлийн амжилтан багтсан нано-үйлдвэрлэлийг хүний нөөцөөр бүрэн хангах - Их, дээд сургуулиудад байгуулагдсан нанотехнологийн лаборатори, төвүүдэд тусгай хөтөлбөрөөр дэдлагажуулан сургах 	<ul style="list-style-type: none"> - Балтгагдсан мэргэжилтэй ажилчны тоо - Төгсгөлдүйн ажил эрхлэлтийн хувь 	ЭТАХЯ БХХЯ УУХЯ БСШЯ
НЗ.4	Ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын агуулга, хөтөлбөрт нанотехнологийн талгари ойлголтыг дүн-олийн талгалагчонд оруулах 2008-2010 он	<ul style="list-style-type: none"> - Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралчдад нано-шиелэх ухаан, наноматериал, нанотехнологи, нано-үйлдвэрлэл, нано-бизнесийн чиглэлээр ерөнхий ойлголтуудыг сургалтын хөтөлбөрт оруулах 	<ul style="list-style-type: none"> - Ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын хөтөлбөрт нано-технологийн талгари ойлголт тусгагдсан байдал 	БСШЯ
НЗ.5	Нано-үйлдвэрлэл болон бизнесийг холбоотой хууль, эрх зүйн орныг бүрдүүлэх 2008-2015 он	<ul style="list-style-type: none"> - Нано-үйлдвэрлэлтэй холбоотой нийгэмд гарч болох эсвэр болон эсвэр үзэгдлүүдийг зохицуулах үндэс хуульд зүйл, заалтыг оруулах - Хууль, эрх зүйн мэргэжлийн хүмүүст нанотехнологийн талгаар зохи, сургалтыг явуулах 	<ul style="list-style-type: none"> - Нанотехнологийн үйлдвэрлэлийн эрх зүйн талтай - Эрчлэг бий болгосон эсэх 	ХЗДХЯ БСШЯ
НЗ.6	Хувийн хэвшилд үйлдвэрлэлийн нанотехнологийг дамжуулах төв байгуулах, тэднийг оюуны өмчийн эрхийг хамгаалах, зохицуулах, янгах тогтолцоог бүрдүүлэх 2008-2015 он	<ul style="list-style-type: none"> - Дотоодын үйлдвэрлэлчдийн эрхийг хамгаалах, татварын бодлогыг уян хатан болгох, нано-үйлдвэрлэлчдийг буюу л талгаар дэмжих, зохицуулах, янгах тогтолцоог бүрдүүлэх - Хувийн хэвшлийн эсвэл нано-үйлдвэрлэлийн талгаар хууль, эрх зүйн зөвлөгөө өгөх, үнэн зөв мэдээлэлээр эрх тэгш хангах, хуулиас гадуур зүй бус үйл ажиллагаа явуулахаас урьдчилан сэргийлэх 	<ul style="list-style-type: none"> - Нанотехнологийн үйлдвэрлэлчдийн тоо, өсөлт 	ХЗДХЯ БСШЯ

Хэвсрэгт 2.2

Дэвшилтэт технологийг хөгжүүлэх дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны санхүүжилтийн тооцоо

№	Үйл ажиллагааны чиглэл	Зардлын төрөл	Санхүүжилтийн дүн	Нийт		Үүнээс		2011-2015 он	
				төсөв	бусад	төсөв	бусад		
									2008 он
ЗОРНИЛ /Б/1/ Шинэ үеийн биотехнологийн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх, түүний нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд оруулах хувь нэмрийг нэмэгдүүлэх									
Б.1.1	Малын халдварт өвчний рекомбинант оношлуур, вакцин үйлдвэрлэх 2008-2015 он	нийт урсгал х/о	5,780.0 1,680.0 4,100.0	3,230.0 880.0 2,350.0	2,550.0 800.0 1,750.0	- - -	1,400.0 150.0 1,250.0	750.0 - 750.0	1,800.0 800.0 1,000.0

Б1.2	Эмчлэл, сэрхийллийн өн холбогдолтой пребиотик, пробиотик болон хүнс, тэжээлийн нэмэлт бүтээгдэхүүний төлөвлөн боловсруулж, мал эмчлэх, аягагаас услах, хөдөө аж ахуйн чиглэлээр буюу үйлдвэрлэл явуулах 2009-2015 он	нийт	3,200.0	1,600.0	1,600.0	-	-	360.0	660.0	1,250.0	960.0
		урсгал	1,060.0	500.0	550.0	-	-	100.0	100.0	400.0	450.0
		х/о	2,150.0	1,100.0	1,050.0	-	-	250.0	550.0	850.0	500.0
Б1.3	Эдийн засгийн аргаар ургамлын гаралтай жийн түүнийг ад багтгах 2009-2011 он	нийт	2,000.0	1,020.0	980.0	-	-	170.0	300.0	860.0	680.0
		урсгал	820.0	420.0	400.0	-	-	70.0	150.0	360.0	250.0
		х/о	1,180.0	600.0	580.0	-	-	100.0	150.0	500.0	430.0
Б1.4	Малын дайвар бүтээгдэхүүнээс төрөл бүрийн фермент, дайвар үйлдвэрлэх биохимикогийн үйлдвэрлэл, судалгааг өргөн ашиглаж эсийн өсгөөр, түүний нэмэлт тэжээлийг үйлдвэрлэх 2008-2010 он	нийт	2,000.0	1,060.0	960.0	10.0	-	1,040.0	960.0	-	-
		урсгал	900.0	450.0	450.0	10.0	-	440.0	450.0	-	-
		х/о	1,100.0	600.0	500.0	-	-	600.0	500.0	-	-
		нийт	2,940.0	1,420.0	1,520.0	310.0	550.0	1,110.0	970.0	-	-
Б1.5	Өндөр бүтээмжтэй донор мал үржүүлэх аж ахуй, үр завсрал болон тэжээлийн лаборатори, цех байгуулах 2008-2010 он	урсгал	740.0	360.0	380.0	10.0	50.0	350.0	330.0	-	-
		х/о	2,200.0	1,060.0	1,140.0	300.0	500.0	760.0	640.0	-	-
Б1.6	Хүн аман дунд түгээмэл тархсан нутгийн өмөт сууринд шинэ вакцина, биологидогийг үйлдвэрлэх, нэр төрлийг олшруулж, эрүүл мэндийн үйлчилгээг нэвтрүүлэх 2008-2015 он	нийт	8,680.0	5,530.0	3,150.0	30.0	-	2,500.0	860.0	3,000.0	2,300.0
		урсгал	2,980.0	1,330.0	1,650.0	30.0	-	500.0	350.0	800.0	1,300.0
		х/о	5,700.0	4,200.0	1,500.0	-	-	2,000.0	500.0	2,200.0	1,000.0
Б1.7	Бактери, вирусын рекомбинент өмгийг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх 2009-2015 он	нийт	9,050.0	4,750.0	4,300.0	-	-	960.0	800.0	3,800.0	3,500.0
		урсгал	3,300.0	1,300.0	2,000.0	-	-	300.0	500.0	1,000.0	1,500.0
		х/о	5,750.0	3,450.0	2,300.0	-	-	660.0	300.0	2,800.0	2,000.0
Б1.8	Биотехнологийг хөгжүүлж, уул, уурагийн үйлдвэрлэл, байгаль орчныг сэргээхэд ашиглах 2011-2015 он	нийт	1,000.0	750.0	250.0	-	-	-	-	750.0	250.0
		урсгал	1,000.0	750.0	250.0	-	-	-	-	750.0	250.0
		х/о	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Б1.9	Хүнс, тэжээлийн болон эдийн засгийн ашигт ургамлыг in vitro нөхцөлд эхээр нь үржүүлж дотоодын хэрэгцээг бүрэн хангах 2008-2015 он	нийт	8,536.0	4,560.0	3,975.0	50.0	675.0	510.0	1,300.0	4,000.0	2,000.0
		урсгал	4,475.0	2,400.0	2,075.0	50.0	275.0	250.0	800.0	2,100.0	1,000.0
		х/о	4,060.0	2,160.0	1,900.0	400.0	400.0	260.0	500.0	1,900.0	1,000.0

ЗОРИЛТ /Б2/ Биотехнологийн судалгаа, сургалтын чадварийг сайжруулж, судалгааны үр дүнг үйлдвэрлэл, бизнес нэвтрүүлэх орчин бүрдүүлэх												
Б1.10	Биотехнологийн аргаар ашигтай бичил биетэн, шавьж ургуулан бийрвэрлэх, ургамал хамгааллын биологичлал зэрэг экологийн хувьд чэвэр бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмж дүүгээх, шилжмэл гентэй ургамалын сорт гарган ашиглах. 2008-2015 он	нийт	915.0	425.0	490.0	20.0	70.0	155.0	170.0	250.0	250.0	
		урсгал	525.0	345.0	180.0	20.0	10.0	75.0	50.0	250.0	120.0	
		х/о	390.0	80.0	310.0	-	60.0	80.0	80.0	120.0	-	130.0
		нийт	2,000.0	1,080.0	920.0	60.0	10.0	170.0	140.0	850.0	770.0	
Б1.11	Биотехнологийн аргаар хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх, нэмж дүүгээх, хүн амын үндэсний хангамжийг сайжруулах. 2008-2015 он	урсгал	1,100.0	480.0	620.0	10.0	10.0	120.0	140.0	350.0	470.0	
		х/о	900.0	600.0	300.0	50.0	-	50.0	-	500.0	300.0	
ЗОРИЛТ /Б2/ Биотехнологийн судалгаа, сургалтын чадварийг сайжруулж, судалгааны үр дүнг үйлдвэрлэл, бизнес нэвтрүүлэх орчин бүрдүүлэх												
Б2.1	Эрдэм шинжилгээний байгууллага, их, дээд сургуулиудын биотехнологийн судалгааны лабораторимуд, туршилтын цөмийн багаж, тоног төхөөрөмжийн хангамжийг сайжруулах, эрдэм лабораторийг шансар байгуулах. 2008-2012 он	нийт	7,915.0	5,045.0	2,870.0	50.0	-	195.0	420.0	4,800.0	2,450.0	
		урсгал	590.0	320.0	270.0	-	-	20.0	20.0	300.0	250.0	
		х/о	7,325.0	4,725.0	2,600.0	50.0	-	175.0	400.0	4,500.0	2,200.0	
Б2.2	Биотехнологийн инкубатор, шенсэлж ухааны ларж байгуулж, технологи боловсруулах, байгуулах, дамжуулах, судалгаа-үйлдвэрлэлийн холбоог боловдуулах болон эсхэвтэйшэний үйлчилгээ үзүүлэх. 2008-2015 он	Монгол Улсад И-новацийн тогтолцоог бүрдүүлэх хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжэнэ (17100.0 мянган ам.доллар тусгагдсан)										
Б2.3	Амьтан, ургамал, бичил биетэн, хүний генийн болон эд эсийн үндэсний сан бий болгож төрөл бүрийн эхосистемтэй холбоон судлах. 2008-2012 он	нийт	500.0	500.0	-	10.0	-	60.0	-	430.0	-	
		урсгал	500.0	500.0	-	10.0	-	60.0	-	430.0	-	
Б2.4	Шилжмэл гентэй эс, эд, бие махбодь болон аялт, шэнс шэнсч чанар бүхий малчин үүсгэр, ургамалын сорт, бичил биетэн, эм, биологичлал, хүнс зэргийг гарган авах судалгааг эрчимжүүлэх. 2011-2015 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		нийт	2,000.0	1,200.0	800.0	-	-	-	-	1,500.0	800.0	
Б2.5	Монгол оронд зохиолон тохиолдож халдварт өвчний үүсгэгч, бичил биетний нутгийн омгийн генийн судалгаа хийх	урсгал	2,000.0	1,200.0	800.0	-	-	-	-	1,200.0	800.0	
		х/о	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Монгол оронд зохиолон тохиолдож халдварт өвчний үүсгэгч, бичил биетний нутгийн омгийн генийн судалгаа хийх	нийт	1,200.0	700.0	500.0	-	-	200.0	-	500.0	500.0	
		урсгал	1,200.0	700.0	500.0	-	-	200.0	-	500.0	500.0	

52.6*	2009-2011 он Хорт халдрын оношилгоо, эмчлэлэнд даруулах судалсан аргыг өргөн ашиглах 2010-2013 он	х/б нөйт урсгал	1,000.0 1,000.0 600.0	600.0 600.0 400.0	- - 400.0	- - 400.0	- - 50.0	50.0 50.0 550.0	- - 350.0
52.7	Ангаах ухаан, гоо сайхан, мал эмнэлгийн зориулалттай болон бусад ашигтай бичил биетийг су- далгаа хийж ашиглах 2008-2010 он	х/б нөйт урсгал	500.0 500.0 320.0	320.0 320.0 180.0	20.0 20.0 180.0	20.0 20.0 300.0	180.0 180.0 300.0	- - 2,000.0	- - 2,000.0
52.8	Генийн инженерчлэлийн аргаар далаар, фермент, пептид, уураг нийлэгжүүлэх технологийн судалгаа хийх 2011-2015 он	нөйт урсгал х/б	2,000.0 2,000.0 1,000.0	2,000.0 2,000.0 1,000.0	- - 1,000.0	- - 1,000.0	- - 1,000.0	- - 1,000.0	- - 1,000.0
52.9	Эрлийг өсгөврийн аргаар зарим хөвөр, ховорсон эмийн ургамлыг өсгөвөрлөх 2011-2015 он	урсгал х/б	1,000.0 1,000.0	760.0 760.0	240.0 240.0	20.0 20.0	740.0 740.0	220.0 220.0	- -
52.10	Хурцран буй орчны бохирдлын хүн амын эрүүл мэндэд үзүүлэх нөлөөллийг биохимээр илрүү- лэх судалгаа хийх, Биохимээр төсөл зэрэглүүлэх 2008-2010 он	урсгал х/б	1,000.0 1,980.0	760.0 980.0	240.0 1,000.0	20.0 30.0	740.0 960.0	220.0 960.0	- -
52.11	Биотууш, биохий гарган авах технологийг боловсруулах, үр дүнг практикт нэвтрүүлэх 2008-2010 он	нөйт урсгал х/б	1,580.0 400.0	980.0 400.0	600.0 400.0	30.0 30.0	960.0 400.0	550.0 400.0	- -
52.12	Биотехнологийн судалгааг эзэлж, үр дүнг тул уурхайн мэдэрлэл, байгаль орчныг хамгаалах практикт нэвтрүүлэх 2008-2012 он	нөйт урсгал х/б	4,030.0 4,030.0	1,720.0 1,720.0	2,310.0 2,310.0	20.0 20.0	400.0 400.0	600.0 600.0	1,700.0 1,700.0
52.13	Геномик, протеомикс болон биоинформатик судалгаа 2011-2013 он	нөйт урсгал х/б	3,300.0 1,800.0 1,500.0	2,000.0 1,300.0 700.0	1,300.0 500.0 800.0	- - 700.0	- - 2,500.0	2,000.0 1,300.0 700.0	1,300.0 500.0 800.0
52.14	Хүний үлдэл эмийн судалгаа 2011-2015 он	нөйт урсгал х/б	4,000.0 4,000.0	2,500.0 2,500.0	1,500.0 1,500.0	- -	- -	2,500.0 2,500.0	1,500.0 1,500.0
52.15	Мэргэн гад хэлцэрт өмнөий оношилгоо зэрэглэл болгалжүүлэх -олон улсын зорго голын лаборатори байгуулах 2008-2012 он	нөйт урсгал х/б	2,000.0 520.0 1,480.0	1,750.0 270.0 1,480.0	250.0 250.0 1,480.0	400.0 20.0 380.0	850.0 50.0 600.0	500.0 200.0 300.0	250.0 250.0 600.0
52.16	Үр, хөврөл шалгуулах хүйс жлоордох судалгаа хийх 2008- 2010 он	нөйт урсгал х/б	1,200.0 1,200.0	430.0 430.0	770.0 770.0	20.0 20.0	110.0 150.0	300.0 300.0	600.0 600.0

Б2.17	Тариал ургамлын өвчний өнчийн болон молекул биотехнологийн лаборатори байгуулж ургамлын өвчин тасвэрлах чигэр болон удам зүйн судалгаа хийх 2008-2010 он	нийт	2,060.0	1,030.0	1,020.0	30.0	30.0	1,000.0	960.0	-	-
		урсгал	750.0	380.0	370.0	30.0	30.0	350.0	340.0	-	-
Б2.18	Дэвшилтэт биотехнологийн чиглэлээр бэсэлдэр, мэгистр, доктор сургалтын хөтөлбөр, лабораторийн нөхцөлийг сайжруулж бэлтгэх нөхцөлийг бэхжүүлэх, биотехнологийн зарим мэргэжлийн ангийг шинэсэр нээх 2008-2010 он	нийт	2,000.0	925.0	1,075.0	25.0	25.0	900.0	1,050.0	-	-
		урсгал	750.0	325.0	425.0	25.0	25.0	300.0	400.0	-	-
Б2.19	Сургалт-судалгаа-үйлдвэрлэлийн холбоог нэгтгүүлж үйлдвэрлэл, судалгааны байгууллагын зохиол-гаар оюутны дэдлага хийгээж, мэргэжилтэн бэлтгэх 2008-2012 он	нийт	560.0	120.0	430.0	-	-	20.0	170.0	100.0	260.0
		урсгал	260.0	120.0	170.0	-	-	20.0	20.0	100.0	150.0
Б2.20	Өндөр хөгжилтэй оронд дэвшилтэт биотехнологийг мэргэжилтэн бэлтгэх 2008-2015 он	нийт	260.0	-	260.0	-	-	-	150.0	-	110.0
		урсгал	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Залуу судалгаагүй болгох, дэвшилтэт лабораторийн үйлдвэрлэл хэрэглээг											
ЗОРНИТ /БЗ/ Биотехнологийг эрчимтэй хөгжүүлэх эрх зүйн орчин, эс зүйн зарчмыг бүрдүүлэх, биотехнологийн салбарт технологийг дамжуулах үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх.											
Б3.1	Биотехнологи ба био аюулгүй байдлын талаар эрх зүйн орчин бүрдүүлэх, биотехнологийн эс зүйн зарчмыг бүрдүүлэх 2008-2010 он	нийт	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		урсгал	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Б3.2	Биотехнологийн үйлдвэрлэл, судалгааны зориулалттай багаж, тонж төхөөрөмж, урвалттай мал, амьтан, ургамлыг гадагш болон нөхцөлдэй орчинд татваргаас хөнгөлөх, чөлөөлөх орчин бүрдүүлэх 2008-2010 он	нийт	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		урсгал	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Б3.3	Оюуны өмчийг хамгаалах, Технологийг дамжуулах тогтолцоог боловсруулж багаж замбар дэвшилтэт технологийг хөгжүүлэх талаар орныг бүрдүүлэх 2008-2009 он	нийт	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		урсгал	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Б3.4	НҮБ-ын дэргэдэх Генрийн нэгэнэрчилэл ба Биотехнологийн олон улсын төв (ICGIB) зэрэг олон улсын байгууллагуудад гишүүнээр элсэх 2011-2012 он	нийт	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		урсгал	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Б3.5	Биотехнологийн хөгжлийн чиг хандлагыг тахдаг судалгаа хийх /technology foresca/ 2008-2015 он	нийт	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		урсгал	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Б3.6	Монгол орны эрэлт, хэрэгцээнд нийцэх газраар биотехнологийн үйлдвэр, судалгаа хийх, технологийг дамжуулах, нутагшуулах 2008-2015 он	нийт	84,325.0	48,955.0	35,330.0	1,135.0	1,460.0	14,130.0	11,660.0	33,730.0	22,210.0
		урсгал	43,280.0	24,640.0	18,640.0	365.0	500.0	5,905.0	5,400.0	18,360.0	12,740.0
	Биотехнологийн салбарын санхүүжилтийн дүн	х/б	41,045.0	24,365.0	16,650.0	780.0	960.0	8,225.0	6,260.0	15,350.0	9,470.0
		ЗОРНИТ /М1/ Програмын хангамжийн дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэх, газраар аугусраахгүйн судалгааг эрчимжүүлэх	нийт	200.0	200.0	-	-	-	-	-	200.0
М1.1	Системийн загварчлал ба шинэчлэлийн онолын судалгаа хийх 2011-2015 он	урсгал	200.0	200.0	-	-	-	-	-	200.0	-
		х/б	-	-	-	-	-	-	-	-	-

МЭ	Программ хангамжийн шавь үеийн технологийн судалгаа боловсруулалт 2011-2015 он	нийт урсгал	2,000.0	1,500.0	500.0	-	-	-	1,500.0	500.0
M1.2	Хийсэл оюун урлагын технологийн судалгаа, лаборатори байгуулалт 2011-2015 он	нийт урсгал	2,000.0	1,500.0	500.0	-	-	-	1,500.0	500.0
M1.3	Хийсэл оюун урлагын технологийн судалгаа, лаборатори байгуулалт 2011-2015 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-
M1.4	Харилцаа, холбооны дэвшилтат технологийн аппарат хөгжлийг нутагшуулах, зохиомлох замаар мэдрэл цуглуулах, анхын шатны боловсруулалт хийх систем бий болгох 2008-2010 он	нийт урсгал	2,500.0	2,000.0	500.0	20.0	130.0	-	2,000.0	500.0
M1.5	Нөөцтэй програмын хичээлийг нутагшуулан ашиглах 2008-2010 он	нийт урсгал	500.0	280.0	220.0	30.0	250.0	200.0	-	-
M1.6	Мехатроник судалгаа, төлөв шийдэл, лаборатори байгуулалт 2011-2015 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-
M1.7	Дуу, дүрс боловсруулалт 2011-2015 он	нийт урсгал	1,300.0	1,050.0	250.0	85.0	235.0	-	730.0	250.0
M1.8	Оптик холбооны судалгаа явуулах, лаборатори байгуулалт 2008-2011 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-
M1.9	Газар дутсоргонийн талаар судалгаа, боловсруулалт 2008-2010 он	нийт урсгал	530.0	280.0	250.0	-	50.0	-	230.0	250.0
M2.1	Мэдрэл, холбооны сулсаанд өндөр хурдны харгалзгын технологийн WiFi, E-pixible-6, WiBro, WiMAX, EV DO, HDPDA технологийг харьцуулсан судалгаа явуулах, тохиромжтой технологийг сонгож нэвтрүүлэх 2008-2011 он	нийт урсгал	770.0	770.0	-	85.0	185.0	-	500.0	-
M2.2	Радио дамгажвар тэнх (RFID) судалгаа 2011-2015 он	нийт урсгал	400.0	250.0	150.0	-	-	-	250.0	150.0
M2.3	ЭЗЭРИЙН МЭ: Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд мэдрэл, харилцаа холбооны дэвшилтат технологийг нэвтрүүлэх	нийт урсгал	610.0	580.0	30.0	120.0	320.0	-	140.0	30.0
M2.4	Мэдрэл, холбооны сулсаанд өндөр хурдны харгалзгын технологийн WiFi, E-pixible-6, WiBro, WiMAX, EV DO, HDPDA технологийг харьцуулсан судалгаа явуулах, тохиромжтой технологийг сонгож нэвтрүүлэх 2008-2011 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-
M2.5	Газар дутсоргонийн талаар судалгаа, боловсруулалт 2008-2010 он	нийт урсгал	110.0	80.0	30.0	10.0	40.0	-	30.0	30.0
M2.6	Мэдрэл, холбооны сулсаанд өндөр хурдны харгалзгын технологийн WiFi, E-pixible-6, WiBro, WiMAX, EV DO, HDPDA технологийг харьцуулсан судалгаа явуулах, тохиромжтой технологийг сонгож нэвтрүүлэх 2008-2011 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-
M2.7	ЭЗЭРИЙН МЭ: Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд мэдрэл, харилцаа холбооны дэвшилтат технологийг нэвтрүүлэх	нийт урсгал	500.0	500.0	-	110.0	280.0	-	110.0	-
M2.8	Мэдрэл, холбооны сулсаанд өндөр хурдны харгалзгын технологийн WiFi, E-pixible-6, WiBro, WiMAX, EV DO, HDPDA технологийг харьцуулсан судалгаа явуулах, тохиромжтой технологийг сонгож нэвтрүүлэх 2008-2011 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-
M2.9	Газар дутсоргонийн талаар судалгаа, боловсруулалт 2008-2010 он	нийт урсгал	340.0	170.0	170.0	20.0	150.0	150.0	-	-
M2.10	Мэдрэл, холбооны сулсаанд өндөр хурдны харгалзгын технологийн WiFi, E-pixible-6, WiBro, WiMAX, EV DO, HDPDA технологийг харьцуулсан судалгаа явуулах, тохиромжтой технологийг сонгож нэвтрүүлэх 2008-2011 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-
M2.11	ЭЗЭРИЙН МЭ: Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд мэдрэл, харилцаа холбооны дэвшилтат технологийг нэвтрүүлэх	нийт урсгал	340.0	170.0	170.0	20.0	150.0	150.0	-	-
M2.12	Мэдрэл, холбооны сулсаанд өндөр хурдны харгалзгын технологийн WiFi, E-pixible-6, WiBro, WiMAX, EV DO, HDPDA технологийг харьцуулсан судалгаа явуулах, тохиромжтой технологийг сонгож нэвтрүүлэх 2008-2011 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-
M2.13	ЭЗЭРИЙН МЭ: Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд мэдрэл, харилцаа холбооны дэвшилтат технологийг нэвтрүүлэх	нийт урсгал	1,930.0	1,530.0	400.0	30.0	50.0	400.0	1,100.0	200.0
M2.14	Мэдрэл, холбооны сулсаанд өндөр хурдны харгалзгын технологийн WiFi, E-pixible-6, WiBro, WiMAX, EV DO, HDPDA технологийг харьцуулсан судалгаа явуулах, тохиромжтой технологийг сонгож нэвтрүүлэх 2008-2011 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-
M2.15	ЭЗЭРИЙН МЭ: Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд мэдрэл, харилцаа холбооны дэвшилтат технологийг нэвтрүүлэх	нийт урсгал	680.0	280.0	400.0	30.0	50.0	150.0	100.0	200.0
M2.16	Мэдрэл, холбооны сулсаанд өндөр хурдны харгалзгын технологийн WiFi, E-pixible-6, WiBro, WiMAX, EV DO, HDPDA технологийг харьцуулсан судалгаа явуулах, тохиромжтой технологийг сонгож нэвтрүүлэх 2008-2011 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-
M2.17	ЭЗЭРИЙН МЭ: Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд мэдрэл, харилцаа холбооны дэвшилтат технологийг нэвтрүүлэх	нийт урсгал	1,250.0	1,250.0	-	-	250.0	-	1,000.0	-
M2.18	Мэдрэл, холбооны сулсаанд өндөр хурдны харгалзгын технологийн WiFi, E-pixible-6, WiBro, WiMAX, EV DO, HDPDA технологийг харьцуулсан судалгаа явуулах, тохиромжтой технологийг сонгож нэвтрүүлэх 2008-2011 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-
M2.19	ЭЗЭРИЙН МЭ: Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд мэдрэл, харилцаа холбооны дэвшилтат технологийг нэвтрүүлэх	нийт урсгал	300.0	250.0	50.0	-	-	-	250.0	50.0
M2.20	Мэдрэл, холбооны сулсаанд өндөр хурдны харгалзгын технологийн WiFi, E-pixible-6, WiBro, WiMAX, EV DO, HDPDA технологийг харьцуулсан судалгаа явуулах, тохиромжтой технологийг сонгож нэвтрүүлэх 2008-2011 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-
M2.21	ЭЗЭРИЙН МЭ: Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд мэдрэл, харилцаа холбооны дэвшилтат технологийг нэвтрүүлэх	нийт урсгал	300.0	250.0	50.0	-	-	-	250.0	50.0
M2.22	Мэдрэл, холбооны сулсаанд өндөр хурдны харгалзгын технологийн WiFi, E-pixible-6, WiBro, WiMAX, EV DO, HDPDA технологийг харьцуулсан судалгаа явуулах, тохиромжтой технологийг сонгож нэвтрүүлэх 2008-2011 он	х/о	-	-	-	-	-	-	-	-

МЭ.3	Мультимедиа технологийн судалгаа, боловсруулалт Vector graphic, flash 2010-2015 он	нийт урсгал x/0	500.0 500.0	400.0 400.0	100.0 100.0	- -	50.0 50.0	- -	350.0 350.0	100.0 100.0
ЗОРИЛТ МЭ3: Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийн сургалтын чанарыг сайжруулах										
МЭ.1	Цэвэр сургалтыг хөгжүүлэх 2008-2010 он	нийт урсгал x/0	650.0 650.0	340.0 340.0	310.0 310.0	30.0 30.0	60.0 60.0	310.0 310.0	250.0 250.0	- -
МЭ.2	Мэргэжлүүдэх сертификаттай сургалтуудыг зохион байгуулах 2008-2010 он	нийт урсгал x/0	450.0 450.0	210.0 210.0	240.0 240.0	10.0 10.0	15.0 15.0	200.0 200.0	225.0 225.0	- -
МЭ.3	Оюулаг, сургалчдын дунд урсгалыг тэмцээнийг дэмжих 2008-2015 он	нийт урсгал x/0	200.0 200.0	120.0 120.0	80.0 80.0	- -	20.0 20.0	10.0 10.0	100.0 100.0	70.0 70.0
	Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийн салбарын санхүүжилтийн дүн	нийт урсгал x/0	12,030.0 7,510.0 4,520.0	9,030.0 5,010.0 4,020.0	3,000.0 2,500.0 500.0	345.0 150.0 195.0	165.0 165.0 -	2,065.0 1,350.0 715.0	985.0 985.0 -	6,620.0 3,510.0 3,110.0
ЗОРИЛТ Н1.1: Хэрэглэн буй орны боловсролыг хөгжүүлэх, нано-бүтэц энергийн шинэ үзүүр, нано-биотехнологи, аналгаах уусалт, эм зүүл, эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалтын салбаруудад нанотехнологийн судалгааг хөгжүүлэх										
а/ Хэрэглэн буй орчин										
Н1.1	Нано-сенсоруудыг ашиглан ус, агаарын бохирдол болон хүнсний бүтээгдэхүүнд чанарын хяналт тавих 2008-2015 он	нийт урсгал x/0	1,516.0 630.0	1,316.0 430.0	200.0 200.0	80.0 30.0	- -	236.0 100.0	- -	1,000.0 300.0 200.0
Н1.2	Байгаль орчныг нөхөн сэргээх, уул урлагийн тоосжилтыг дарах, бохирдол хөрснийг жоржуулах 2011-2015 он	нийт урсгал x/0	700.0 700.0	500.0 500.0	200.0 200.0	- -	- -	- -	- -	200.0 200.0
Н1.3	Нано-шүүтүүрийг ашиглан урлан задардаг органик нэгдэл ба хүнд металлыг хөрс, ус, агаараас салган цэвэршүүлэх, мөн тэдгээрийг хүнсний бүтээгдэхүүнээс салгах, устгах аргыг боловсруулах 2008-2011 он	нийт урсгал x/0	1,046.0 560.0	906.0 420.0	140.0 140.0	80.0 20.0	10.0 10.0	176.0 50.0	30.0 30.0	650.0 350.0 100.0
Н1.4	Органик, органик бус био-гадролууд нано-бүтэцтэй бүрхүүл нимсэн ус ба нөмбрэн урсгал, мөн гадролууд явагдах процессийг удирдах катализаторыг гарган авах 2009-2015 он	нийт урсгал x/0	550.0 550.0	400.0 400.0	150.0 150.0	- -	- -	100.0 100.0	300.0 300.0	150.0 150.0

Н1.5	Ус, усны нанокластерын судалгаа, загварчлалыг зөвлөх ахуй, хүнс, шай уурайн салбаруудад ашиглах 2008-2012 он	нийт	1,140.0	940.0	200.0	20.0	-	120.0	-	800.0	200.0
		урсгал	770.0	570.0	200.0	20.0	-	50.0	-	500.0	200.0
		х/о	370.0	370.0	-	-	-	70.0	-	300.0	-
б) Энергийн шинэ үнэмлэр											
Н1.6	Нано-булцат органик ба органик бус хагас-дамжуулагч шинэ материал болон шинэ төрлийн материалын нанокластерын элемент нарны зайн үүсгүүр гарган авах үйлдвэрлэх технологийг боловсруулж нэвтрүүлэх 2008-2015 он	нийт	1,598.0	1,048.0	550.0	85.0	-	313.0	150.0	650.0	400.0
		урсгал	665.0	515.0	150.0	15.0	-	150.0	-	350.0	150.0
		х/о	933.0	533.0	400.0	70.0	-	163.0	150.0	300.0	250.0
Н1.7	Нано булцатэй түлшний элемент бүхий энергийн үүсгүүр бий болгох, устөрөгчийг нөөцлөх системийг бүрдүүлэх 2008-2012 он	нийт	1,380.0	920.0	460.0	20.0	60.0	400.0	250.0	500.0	150.0
		урсгал	1,380.0	920.0	460.0	20.0	60.0	400.0	250.0	500.0	150.0
		х/о	-	-	-	-	-	-	-	-	-
в) Аялгаах ухаан, эм зүй, эмчилгээ, оношилгоо, гоо сайхан											
Н1.8	Эм, эмчилгээ, ариутгал халдваргүйтгэлийн зориулалттай илпортыг орлох ба экспортын болжмол үйлдвэрлэх зах зээлд гаргах 2011-2015 он	Нийт	1,000.0	525.0	475.0	-	-	-	-	525.0	475.0
		урсгал	525.0	275.0	250.0	-	-	-	-	-	275.0
		х/о	475.0	250.0	225.0	-	-	-	-	250.0	225.0
Н1.9	Монгол оронд ургадаг эмийн ургамал, байгалийн нэгдлийн эмийн бодсыг ашиглан нано-булц, бүхий нэгдлүүдийг гарган авах, ачаагаах ухаан, эм зүйн салбарт ашиглах 2008-2015 он	Нийт	1,220.0	710.0	510.0	10.0	10.0	50.0	20.0	650.0	480.0
		урсгал	690.0	410.0	280.0	10.0	10.0	50.0	20.0	350.0	250.0
		х/о	530.0	300.0	230.0	-	-	-	-	300.0	230.0
Н1.10	Аялгаах ухаан, гоо сайханд хэрэглэх нано-алт, нано-мөнгө, нано-эс зэрэг бусад нано-булцат нэгдлийг гарган авах 2008-2011 он	нийт	920.0	570.0	350.0	20.0	-	150.0	50.0	400.0	300.0
		урсгал	920.0	570.0	350.0	20.0	-	150.0	50.0	400.0	300.0
		х/о	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ЗОРИЛТ (Н2): Нано-булцат шинэ материалын судалгааны үр дүнг уул уурхайн салбараас Улаанбаатар байгалийн бонидарьга багасгах барилга, хот байгуулалт болон дэд бүтцийн олон салбарт нэвтрүүлэх, уурхайн нано-үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх											
Н2.1	Нано-булцат органик бус, органик, композит материал гарган авах, технологийн боловсруулалт, тэдгээрийг барилга, зам, уул уурхайн салбарт хэрэглэх 2008-2015 он	нийт	1,354.0	994.0	360.0	50.0	10.0	144.0	50.0	800.0	300.0
		урсгал	770.0	410.0	360.0	10.0	10.0	50.0	50.0	350.0	300.0
		х/о	584.0	584.0	-	40.0	-	94.0	-	450.0	-

Н2.2	Эрдэс, түүний эдийг идэвхжүүлэн дараагийн шатны боловсруулалтыг хялбар болгох өвөрмөц шинэ технологий бий болгох. 2010-2015 он.	нийт	1,550.0	800.0	750.0	-	-	50.0	-	750.0	750.0
		урсгал	850.0	450.0	400.0	-	-	50.0	-	400.0	400.0
Н2.3	Байгалийн эрдэс, түүний эд, үйлдвэрийн хаягдал, биологийн түүний эдийг ашиглан наночулуураар хэрэглэх сайтай технологийн материал, бордоо, металл, биоматериал, нанокил, ноос ноолууран материал гаргах 2011-2015 он.	нийт	1,500.0	930.0	570.0	-	-	50.0	20.0	880.0	550.0
		урсгал	850.0	480.0	370.0	-	-	50.0	20.0	430.0	360.0
Н2.4	Монгол орны ургамал, амьтнаас биологийн идэвхит бодис, эм, хүнсний нэмэгдлийг гаргах, үйлдвэрлэх. 2011-2015 он.	нийт	1,230.0	800.0	430.0	-	-	-	-	800.0	430.0
		урсгал	780.0	500.0	280.0	-	-	-	-	500.0	280.0
Н2.5	Шивэгэн ба хотуу орчин дахь гэрэлд мэдрэмж бүхий цэвэрлэсэн дамжуулагч тунгалаг электродын судалгаа, түүнийг хөгжүүлэн болон хэт улаан тулаанаас хамгаалагч борилтын цонхны шил, өөрийгөө бактериуламүүлэгч давсрга буюу материалуулыг гарган авахад хэрэглэх. 2008-2015 он.	нийт	1,290.0	890.0	400.0	20.0	20.0	120.0	-	750.0	400.0
		урсгал	620.0	420.0	200.0	20.0	20.0	50.0	-	360.0	200.0
Н2.6	Нано-булст органик электроникойн элементүүдийн судалгааг явуулах 2008-2013 он.	нийт	827.0	777.0	50.0	56.0	-	122.0	-	600.0	50.0
		урсгал	360.0	310.0	50.0	15.0	-	45.0	-	250.0	50.0
Н2.7	Органик, органик бус, био хэлсэс дамжуулагч нано-тортоц, нано-гадаргуун бүтцийн судалгаа 2008-2012 он.	нийт	775.0	775.0	-	40.0	-	77.0	-	360.0	-
		урсгал	196.0	196.0	-	25.0	-	225.0	-	445.0	-
		х/б	580.0	580.0	-	80.0	-	175.0	-	325.0	-
ЗОРИЛТ /НЗ/: Нанотехнологийн салбарт үндэсний боловсон хүчин бэлтгэх эрх зүй, бизнесийн талтай орчин, материаллаг бэлэвч бүрдүүлэх											
НЗ.1	Их, дээд сургуулиудад нано-шинэглэх ухаан, нанотехнологийн мэргэжлээр магистр, докторын сургалтыг зохион байгуулах 2008-2010 он.	нийт	570.0	420.0	150.0	20.0	-	400.0	150.0	-	-
		урсгал	370.0	220.0	150.0	20.0	20.0	200.0	150.0	-	-
		х/б	200.0	200.0	-	-	-	200.0	-	-	-

НЗ.2	Их, дээд сургуулиудад нанотехнологийн мэргэжлээр бичигдсэн сургалтын үндэс суурийг бий болгох, сургалтын лабораторимуд байгуулах 2008-2010 он	нийт	710.0	560.0	150.0	10.0	-	550.0	150.0	-	-	
		урсгал	410.0	260.0	150.0	10.0	-	250.0	150.0	-	-	
		х/о	300.0	300.0	-	-	-	300.0	-	-	-	-
НЗ.3	Мэргэжилтэн амьтчин бэлтгэх сургалтыг зарим Мэргэжлийн сургалт-үйлдвэрлэлийн төвд зохион явуулах 2011-2015 он	нийт	650.0	350.0	300.0	-	-	-	-	360.0	300.0	
		урсгал	250.0	150.0	100.0	-	-	-	-	-	150.0	100.0
		х/о	400.0	200.0	200.0	-	-	-	-	-	200.0	200.0
НЗ.4	Ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын агуулга, хөтөлбөрт нанотехнологийн талаархи ойлголтыг хичээлийн төлөвлөгөөнд оруулах 2008-2010 он	нийт	260.0	200.0	60.0	10.0	10.0	190.0	50.0	-	-	
		урсгал	260.0	200.0	60.0	10.0	10.0	150.0	50.0	-	-	
		х/о	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
НЗ.5	Нано-үйлдвэрлэл болон бизнесийг холбоотой хууль, эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх 2008-2015 он											
НЗ.6	Хувийн хэвшилд үйлдвэрлэлийн нанотехнологийг дамжуулах төв байгуулах, тэдний осуны өмчийн эрхийг хамгаалах, зохицуулах, зөвхөн тогтолцоог бүрдүүлэх 2008-2015 он	нийт	21,786.0	15,331.0	6,455.0	585.0	100.0	3,396.0	920.0	11,350.0	5,435.0	
		урсгал	13,105.0	8,605.0	4,500.0	245.0	100.0	1,985.0	770.0	6,375.0	3,630.0	
		х/о	8,681.0	6,726.0	1,955.0	340.0	-	1,411.0	150.0	4,975.0	1,805.0	
НЭГДСЭН ДҮН		нийт	118,141.0	73,356.0	44,785.0	2,065.0	1,725.0	19,591.0	13,565.0	51,700.0	29,495.0	
		урсгал	63,895.0	38,255.0	25,640.0	750.0	765.0	9,240.0	7,155.0	28,265.0	17,720.0	
		х/о	54,246.0	35,101.0	19,145.0	1,315.0	960.0	10,351.0	6,410.0	23,435.0	11,775.0	

Тусгайлан зардал төлөвлөөгүй, хөрөндсөн байгууллагууд ажил үүргийн дагуу гүйцэтгэнэ

ГУРАВ. ТӨРИЙН ӨМЧИЙН ИХ СУРГУУЛИЙН ЭРДЭМ ШИНЖЛЭГЭЭ, СУДАЛГАА БОЛОВСРУУЛАЛТЫН АЖЛЫГ ДЭМЖИХ ДЭД ХӨТӨЛБӨР

3.1. Дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үндэслэл

Монгол Улсын шинжлэх ухаан, технологийн бодлогод төрийн өмчийн их сургуулийн эзлэх байр суурийг бэхжүүлэх, түүний үр өгөөжийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн цогцолбор арга хэмжээ авах нь чухал зорилт болж байна.

Улс орны шинжлэх ухаан, дээд боловсролын салбарын хөгжилд төрийн өмчийн их сургууль ямар үүрэг гүйцэтгэдэг, дэлхийн өндөр хөгжилтэй орнууд төрийн өмчийн их сургуулийг хэрхэн дэмжиж байгаа, тэдгээрийн хөгжлийн ирээдүйн хандлагыг хэрхэн томъёолж байгааг судлан үзсэн үндсэн дээр энэхүү хөтөлбөрийг боловсруулав.

Төрийн өмчийн их сургуулийн үйл ажиллагааг Боловсролын тухай хууль, Дээд боловсролын тухай хууль, Шинжлэх ухаан технологийн тухай хууль, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яамнаас гаргаж байгаа сургалт явуулах үлгэрчилсэн журмууд, их сургуулийн дотоод дүрэм, журмаар зохицуулж байна. Дээд боловсролын хуулиар дээд боловсролын байгууллагыг их сургууль, дээд сургууль, коллеж гэж ангилсан боловч их сургуулийн суурь судалгаа шинэ шинэ мэдлэг бүтээдэг, судалгаанд суурилсан сургалт явуулдаг онцгой статусыг хуульчлаагүй байна.

Төрийн өмчийн таван их сургууль (МУИС, ШУТИС, ЭМШУИС, ХААИС, МУБИС)-д мэргэжлийн сургалт-судалгааны үндсэн нэгж болох тэнхим, профессорын баг 260 орчим, судалгааны ажил дагнан эрхэлдэг хүрээлэн 13, судалгааны төв 60 орчим, сургалт-судалгааны суурин, бааз газар, цогцолбор 20 гаруй байгаа нь эрдэм шинжилгээний ажил явуулах томоохон бааз бүрэлдэн тогтсоныг нотлох бөгөөд 2500 гаруй профессор багш ажиллаж байгаагийн 40 орчим хувь нь шинжлэх ухааны доктор, докторын зэрэгтэй эрдэмтэд байна. Эдгээр төрийн өмчийн их сургуульд шинжлэх ухааны төрөл бүрийн чиглэлээр өндөр түвшний судалгааны ажил хийдэг шилдэг эрдэмтэд, эрдмийн хамтлаг олон байна.

Төрийн өмчийн их сургуулийн эрдэм шинжилгээний ажилд улсаас үзүүлж байгаа санхүүгийн дэмжлэг харьцангуй бага байна. 2004 онд хэвлүүлсэн эрдэм шинжилгээний нийт бүтээлийн байгаль шинжлэлийн салбарын 18.6 хувь, техник, технологийн салбарын 85.7 хувийг их сургуулийн эрдэмтэд нийтлүүлжээ. Улсын хэмжээнд шинээр бүртгэгдсэн шинэ бүтээлийн патент, ашигтай загварын гэрчилгээ, зохиогчийн эрхийн 50-иас дээш хувь нь дээрх их сургуулийн эрдэмтдийн бүтээл байна.

Төрийн өмчийн их сургууль магистр, докторын сургалт эрхлэх болон нь судалгаанд суурилсан сургалт явуулах дэвшлийн үндэс суурийг тавьсан хэдий ч магистрант, докторантын судалгааны ажлын сэдвийн сонголт шинжлэх ухаан, технологийн тэргүүлэх чиглэлүүдтэй тэр бүр уялдаагүй, судалгааны ажлын үр өгөөж багатай, сэдвийн давтагдалт ихтэй байна.

-Докторантууд ихэвчлэн өдөр, эцнээгээр суралцдаг бөгөөд судалгааны ажил хийх материаллаг бааз дутагдалтай байгаагаас хугацаандаа хамгаалж чаддаггүй буюу чанаргүй бүтээл гаргаж байна. Жилд магистрантур, докторантурт элсэгчдийн 10-20 орчим хувь нь хугацаандаа хамгаалдаг бол 25-30 хувь нь докторын ажлаа хамгаалж чадахгүй байна.

Нийгмийн өнөөдрийн эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн дээд боловсролын үйлчилгээ үзүүлэх, сургалтыг эрдэмжүүлэх, шинжлэх ухаан-үйлдвэрлэлийн холбоог бэхжүүлэх, боловсрол-шинжлэх ухааны олон улсын интеграцид нэгдэхэд манай их сургуулийн өнөөгийн байдал олон талаар бэлэн биш байна.

Дээр дурдсан хүндрэл, бэрхшээлийг шийдвэрлэхийн тулд дараахь арга хэмжээг авах шаардлагатай байна:

-Олон улсын нийтлэг жишгийг дагаж их сургууль нь удирдлага, зохион байгуулалт, аж ахуй, санхүүгийн хувьд бие даасан, эрдмийн эрх чөлөөг гүнээ эрхэмлэсэн, сургалт, судалгааны нэгдлийг ханган хөгжиж, мэдлэг, технологи, шинэ бүтээгдэхүүн бүтээдэг, нийгэмд боловсролын үйлчилгээ үзүүлдэг ашгийн бус байгууллага байх эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх;

-Төрийн өмчийн их сургуулийн материаллаг бааз, багшлах боловсон хүчний хангамжид анхаарч санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх;

-Байгаль шинжлэл, инженер, технологи, анагаах ухаан, хөдөө аж ахуйн чиглэлээр суралцагчдад төрөөс дэмжлэг үзүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлэх;

-Төрийн өмчийн их сургуулиудын судалгааны ажлын материаллаг баазыг бэхжүүлэх, судалгааны ажлыг магистр, докторын сургалттай нягт уялдуулахад чиглэсэн хөтөлбөр хэрэгжүүлэх;

-Төрийн өмчийн их сургуулийн болон түүний гаднах судалгааны төрөлжсөн байгууллага болох Шинжлэх ухааны академийн харъяа хүрээлэн, бусад эрдэм шинжилгээний байгууллага хоорондын хамтын ажиллагааг зохистой хэлбэрээр уялдуулан хөгжүүлэх;

-Дэвшилтэт технологи, тухайлбал мэдээллийн технологи, биотехнологи, эрчим хүч, нанотехнологи, экологийн салбарт хэрэглэгдэх онол, туршлага, судалгааны аргыг хөгжүүлэхийн зэрэгцээ салбар хоорондын нэгдсэн уялдаа холбоог хангах;

-Их сургуулийн багш эрдэмтдийн хуримтлуулсан шинжлэх ухааны үнэт олдворуудын сан хөмрөг байгуулж, нийтийн хүртээл болгон, олон улсын хэмжээний магистр, докторын сургалт, эрдэм судлалын солилцоогоор дэлхий нийтэд Монгол Улсаа сурталчлах, судалгаа, сургалтын үйлчилгээг хослуулан хөгжүүлэх.

3.2. Дэд хөтөлбөрийн зорилго, зорилтууд

Дэд хөтөлбөрийн зорилго нь төрийн өмчийн их сургуулиудын эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын олон улсын хэмжээнд өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэх, судалгаа, сургалтын ажлын нэгдлийг хангах, залуу судлаачдыг бэлтгэх үндэсний тогтолцоог боловсронгуй болгох, шинжлэх ухаан-сургалт-үйлдвэрлэлийн холбоог бэхжүүлэх замаар улс орны эдийн засаг, нийгмийн хөгжилд хувь нэмэр оруулахад оршино.

Дэд хөтөлбөрийн зорилгыг хэрэгжүүлэхийн тулд дараахь зорилтуудыг дэвшүүлж байна:

Зорилт 1. Төрийн өмчийн их сургуулийн эрх зүйн байдлыг боловсронгуй болгох

Төрийн өмчийн их сургуулийн бие даасан байдлыг удирдлага, зохион байгуулалт, аж ахуйн хувьд баталгаажуулсан, эрдмийн эрх чөлөөг эрхэмлэсэн, бие даан хөгжих нөхцөлийг нь хангасан эрх зүйн таатай орчныг бүрдүүлэх.

Зорилт 2. Төрийн өмчийн их сургуулийн материаллаг баазыг бэхжүүлэх

Төрийн өмчийн их сургуулийн сургалт, судалгааны ажлын шинжлэх ухааны түвшинг дээшлүүлэх, олон улсын хэмжээнд өрсөлдөх чадвартай тэргүүлэх чиглэлийг мэргэжлийн гол гол салбараар тодорхойлж, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх орчин үеийн лабораторийг байгуулж хөгжүүлэх.

Зорилт 3. Төрийн өмчийн их сургуулийн магистр, докторын сургалтыг чанаржуулах

Магистр, докторын сургалтын чанарыг сайжруулах, шилдэг залуусыг сонгон шалгаруулж докторын болон докторын дараахь сургалтад дотоод, гадаадад суралцуулах замаар залуу судлаачдыг бэлтгэх нэгдсэн тогтолцоог бүрдүүлэх.

Зорилт 4. Төрийн өмчийн их сургуулийн эрдэм шинжилгээний ажлын үр дүнг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх

Сургалт судалгааны ажлын удирдлага, төлөвлөлт, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох, судалгааны ажлын үр дүнг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх, шинжлэх ухаан-сургалт-

үйлдвэрлэлийн холбоог ойртуулах, төрийн өмчийн их сургуулийн нийгмийн үйлчилгээний үр өгөөжийг нэмэгдүүлэх.

3.3. Дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үе шат

Нэгдүгээр үе шат 2008 он. Төрийн өмчийн их сургуулийн удирдлага, зохион байгуулалт, судалгааны ажлын өнөөгийн байдал, магистр, докторын сургалтад үнэлгээ хийж шинэчлэлийг эхлүүлэх.

Энэ үе шатанд төрийн өмчийн их сургуулийн удирдлага, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох, бие даасан байдлыг хангахад чиглэсэн эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх, судалгааны ажлын орчин нөхцөлийг сайжруулах, магистр, докторын сургалтыг чанаржуулахад чиглэсэн цогц судалгаа хийж дараагийн үе шатанд хэрэгжүүлэх арга хэмжээний хөтөлбөр боловсруулна.

Хоёрдугаар үе шат 2009-2010 он. Төрийн өмчийн их сургуулийн орчин үеийн иж бүрэн цогцолбор барьж байгуулах, сургалт судалгааны лабораторийг орчин үеийн багаж, тоног төхөөрөмжөөр хангах, судалгаа сургалтын нэгдлийг хангах нөхцөл бүрдүүлэх.

Төрийн өмчийн их сургуульд олон улсын түвшинд хүлээн зөвшөөрөгдөх хэмжээний судалгааны ажлыг хийх нөхцөл бүрдүүлэх, магистр, докторын сургалт, судалгааны ажлыг хослон явуулахад чиглэсэн тодорхой төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

Гуравдугаар үе шат 2011-2015 он. Орчин үеийн төрийн өмчийн их сургуулийн бүрэн төлөвшлийн үе.

Хоёрдугаар үе шатны зорилтын хэрэгжилтэд дүн шинжилгээ хийж, их сургуулийн материаллаг баазыг бэхжүүлэх, магистр, докторын сургалтын шинэ хэлбэрийг төлөвшүүлэх, шинжлэх ухаан-сургалт-үйлдвэрлэлийн холбоог нэгтгүүлэх, нийгмийн амьдрал, улс орны хөгжилд их сургуулийн эзлэх байр суурь, гүйцэтгэх үүргийг бэхжүүлнэ.

3.4. Дэд хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа, хүрэх үр дүн

Дэд хөтөлбөрт дэвшүүлсэн зорилго, зорилтуудыг харилцан хамаарал бүхий дараахь үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлнэ:

Зорилт 1-ийн хүрээнд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа:

-Төрийн өмчийн их сургуулийн хөгжлийн концепцийг томъёолох, төрийн өмчийн их сургуулийн эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох үзэл баримтлалыг боловсруулах;

-Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яам, Хууль зүй, дотоод хэргийн яам, төрийн өмчийн их сургуулиудын удирдлага, судлаачдын төлөөллөөс бүрдсэн хуулийн төсөл боловсруулах ажлын хэсэг байгуулж ажиллуулах;

-Хуулийн төслийг олон нийтээр хэлэлцүүлэн эцэслэн боловсруулж өргөн барих.

Зорилт 2-ын хүрээнд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа:

-Орчин үеийн, олон улсын хэмжээнд өрсөлдөх чадвар бүхий иж бүрэн лаборатори болон

номын сантай их сургуулийн судалгааны нэгдсэн цогцолборыг байгуулах;

-Судалгаа сургалтын нэгдлийг хангах замаар ахисан түвшний сургалтын чанарыг дээшлүүлэх, олон улсын эрдмийн нийгэмлэгтэй идэвхитэй хамтран ажиллах;

-Эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын үр дүнг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх нэгдмэл бодлого, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх.

Төрийн өмчийн их сургуулиудын материаллаг баазыг сайжруулах санхүүжилт

№	Үзүүлэлт	МУИС	ШУТИС	ЭМШУИС	ХААИС	МУБИС	Лабораторийн дүн	Номын сан	Судалгааны лабораторийн барилга байгууламж	Нийт дүн
1	Лабораторийн тоо	2	17	4	6	2	31	1	-	-
2	Багажийн тоо	12	95	30	35	4	176	-	-	-
3	Нийт санхүүжилт (тэрбум төгрөг)	4.9	3.2	1.4	2.4	1.05	13.0	10.0	50.0	73.0

Зорилт 3-ын хүрээнд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа:

-“Магистр, докторын сургалт” төсөл хэрэгжүүлэх;

-Хамтарсан болон мэргэжил дундын сургалтын хөтөлбөр боловсруулж, багц цаг солилцох нөхцөл бүрдүүлэх;

-Магистр, докторын сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор гадаадаас мэргэжилтэн урьж ажиллуулах;

-Гадаад ном, эрдэм шинжилгээний сэтгүүл авах, интернэтийн сүлжээг сайжруулж гадаадын зарим их сургуультай гэрээ байгуулан тэдний номын санг ашиглах эрх авах замаар номын сангийн фондыг шинэчлэх;

-Гадаадын их сургууль, эрдэмтэдтэй хамтран магистр, докторын сургалттай хосолсон төсөл хэрэгжүүлэх;

-Шилдэг магистрант, докторант нарт хоёр дахь жилээс нь тэтгэлэг олгох;

-Төрийн өмчийн их сургуулиудын магистр, докторын сургалтын хөтөлбөрт хөндлөнгийн үнэлгээ хийж чадавхижуулах, олон улсын эрдмийн солилцонд идэвхитэй оролцох;

-Төрийн өмчийн их сургуулийн судалгааны ажлыг залуу судлаачдыг бэлтгэх үйл ажиллагааны цөм болгон судалгааны ажлаараа амжилт гаргасан залуусыг докторын дараахь судалгааны ажилд хамруулах, гадаадад сургах, залуу эрдэмтэд зориулсан грант бий болгох замаар шилдэг залуусыг бие даан олон улсын хэмжээнд өрсөлдөх чадвар эзэмших хуртэл тасралтгүй дэмжих тогтолцоог бий болгох;

-Дэлхийд өндөр ангилалтай их сургуулиас эрдэмтэд урьж, төрийн өмчийн их сургуулиудад судалгаа хийлгэх, магистр, докторын сургалтад оролцуулах.

Зорилт 4-ийн хүрээнд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа:

-Монгол Улсын шинжлэх ухаан, технологийн тэргүүлэх чиглэлүүд болон нийгмийн захиалгатай сэдвээр өргөн хүрээтэй судалгааны ажил үйлчилгээг Засгийн газар, байгууллагын захиалгаар гүйцэтгэж үндэсний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;

-Төрийн өмчийн их сургуулийн профессор багш нарын ажил үүргийн хуваарьт эрдэм шинжилгээний ажлыг тэргүүлэх үүрэгтэй болгон ажиллах;

-Профессорын үйл ажиллагааг гадаадын их сургуулийн (Япон, Герман зэрэг орны) жишгээр хөгжүүлж, тэдгээрийн рейтингийг үнэлэх тогтолцоог нэвтрүүлж ажиллах;

-Эрдэмтэн судлаачдын боловсруулсан техник, технологи, судалгааны ажлын үр дүнг сурталчлах, үйлдвэрлэл, практикт нэвтрүүлэхэд туслалцаа үзүүлэх, зуучлах төвийг байгуулж ажиллуулах;

-Эдийн засгийн үр ашигтай техник технологи, бизнесийн үйл ажиллагааг дэмжих, технологи дамжуулах, технологийн инкубаци хийх ажлыг бизнесийн байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулах;

-Төрийн өмчийн их сургуулийн инновацйг хөгжүүлэхдээ шинжлэх ухаан-үйлдвэрлэлийн холбоог бэхжүүлэх хамтын ажиллагааны дараахь хэлбэрүүдийг ашиглана:

Шинжлэх ухаан, технологийн парк (Science and Technology Park) Эрдэм шинжилгээний хүрээлэн, судалгааны төв, профессорын багийн шинжилгээ, судалгааны ажлыг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх, үйлдвэрлэл, бизнесийн салбарт тулгарч байгаа бэрхшээлийг арилгах ажлыг

захиаараа гүйцэтгэх, Засгийн газрын захиалгаар шинэ бүтээгдэхүүн, технологи хөгжүүлэх зорилготой Шинжлэх ухаан, технологийн парк байгуулах ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх, шинжлэх ухаан, технологийн парк нь төрийн өмчийн их сургууль дундын хамтарсан хэлбэртэй байж болно.

Технологи дамжуулалтын төв (Center for Technology Transfer) Гадаадын болон дотоодын дэвшилтэт, үр ашигтай технологийг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх, үйлдвэрлэлийн захиалгаар технологи боловсруулах зорилготой технологи дамжуулах төвүүдийг их сургуулиудыг түшиглэн байгуулж ажиллуулахад дэмжлэг үзүүлэн хөнгөлөлттэй зээл олгох.

Судалгааны лабораториос зах зээлд шинэ бүтээгдэхүүн гаргах (Cluster) хэлбэрийг дэмжих төрийн өмчийн их сургуулийн дэргэдэх хүрээлэн, төв, бизнесийн байгууллага зэрэг аж ахуйн нэгжүүдийн бүлэглэл, тодорхой чиглэлийн техник, технологи, бүтээгдэхүүн, ажил үйлчилгээг шинэчлэн сайжруулах, шинээр бий болгох зорилгоор шинжилгээ, судалгааны лабораторийг түшиглэн шинэ бүтээгдэхүүн үйлчилгээг зах зээлд гаргах ажлыг эрхлэх.

Өндөр үр ашигтай, дэвшилтэт технологи хөгжүүлэх (Offset program) буюу шаардлагатай техник, материал худалдан авахад Засгийн газраас санхүүгийн шууд дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээг төсөвт тусган хэрэгжүүлэх.

Их сургуулийн дэргэдэх эрдэм шинжилгээний байгууллагыг шинэ бүтээгдэхүүн, технологи бий болгож зах зээлд нэвтрүүлэх зорилгоор байгууллагын үндсэн үйл ажиллагаанаас гадна бизнест чиглүүж нэмэгдэл орлого олох (Spin-off) хэлбэрийг дэмжих.

Инновацийн бизнес, инновацийн компани байгуулж шинэ бүтээгдэхүүн, технологийг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэн, эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж зах зээлд борлуулах үйл ажиллагааг хөгжүүлнэ.

Дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлснээр дараахь үр дүнд хүрэх болно:

Нэгдүгээр үе шатанд:

-Төрийн өмчийн их сургуулийн хөгжлийн үзэл баримтлал чиг хандлага, үйл ажиллагааны нарийвчилсан төлөвлөлт тодорхой болж, бие даасан байдлыг хангах эрх зүйн таатай орчин бүрдэнэ.

-Төрийн өмчийн их сургуулийн талаархи нэгдмэл ойлголтод үндэслэн үйл ажиллагааны харилцан уялдаатай нягт хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх бодит нөхцөл бололцоо бий болно.

Хоёрдугаар үе шатанд:

-Төрийн өмчийн их сургуулиуд судалгааны зориулалттай тусгай барилга байгууламж, орчин үеийн иж бүрдэл багаж, тоног төхөөрөмж, иж бүрдэл лаборатори бүхий дэд бүтэц, нэгдсэн цогцолбортой болно.

-Судалгааны материаллаг баазыг бэхжүүлснээр дэвшилтэт техник, технологийн тэргүүлэх чиглэлүүдийг хөгжүүлэх боломж бүрдэнэ.

-Шинжлэх ухааны шинэ чиглэлээр мэргэжлүүлэх, сонгон судлах лекц, семинарын хичээлийг ахисан түвшний сургалтын хөтөлбөрт оруулан заах замаар хөгжүүлэх, судалгааны хамтлаг бүрдүүлэх, сургалтын лаборатори, туршилт судалгааны баазыг оновчтой, үр дүнтэй ашиглах боломж нөхцөл бүрдэнэ.

-Олон улсын болон нэр хүндтэй мэргэжлийн сэтгүүлүүдэд хэвлэгдэх бүтээлийн тоо, чанар нэмэгдэх судалгааны ажилд чанарын ашиг гарна.

-Олон улсын болон гадаадын байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлэх судалгааны тоо нэмэгдэнэ.

-Ахмад эрдэмтэн багш, профессор, залуу судлаачид, магистрант, докторантын багаар судалгаа хийх боломж бүрдэж эрдэмтдийн залуу халаа бэлтгэгдэнэ.

Гуравдугаар үе шатанд:

-Монгол Улсад олон улсын хэмжээнд өрсөлдөх чадвартай төрийн өмчийн их сургуулийн цогцолбор бүрэлдэн төлөвшинэ.

-Монгол Улс шинжлэх ухаан, технологи, дээд боловсролын олон улсын интеграцид идэвхитэй нэгдэн орно.

-Дэвшилтэт технологийн тэргүүлэх чиглэлүүд бүрэлдэж, технологи нутагшуулах суурь тавигдана.

-Шинжлэх ухааны салбар дундын профессорын хамтарсан баг, оюуны сүлжээ бий болно.

-Магистр, докторантурын сургалтын чанар дээшилж олон улсын жишигт хүрнэ.

-Технологи дамжуулалтын төв, шинжлэх ухаан, технологийн паркууд бий болж шинэ бүтээгдэхүүн үйлчилгээг зах зээлд гаргана.

3.5. Дэд хөтөлбөрийн санхүүжилт, удирдлага, зохион байгуулалт

Дэд хөтөлбөрийг дараахь эх үүсвэрээс санхүүжүүлнэ:

Дэд хөтөлбөрт туссан үйл ажиллагааг улсын төсөв, Монгол Улсын хөгжлийн сан, гадаадын болон олон улсын байгууллага, хувийн хэвшилээс санхүүжүүлэх бөгөөд санхүүжилтийн тооцоог хавсралт 3.1, 3.3-т тусгав.

Дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яам, Монгол Улсын их сургууль, Шинжлэх ухаан, технологийн их сургууль, Эрүүл мэндийн шинжлэх ухааны их сургууль, Хөдөө аж ахуйн их сургууль, Монгол Улсын боловсролын их сургууль хамтран хэрэгжүүлнэ.

Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яам, их сургуулиудын төлөөллөөс бүрдсэн Зөвлөл энхүү дэд хөтөлбөрийн хавсралт 3.1, 3.4-т заасан салгуур үзүүлэлтийг үндэслэн жил бүр хийж үр дүнг Шинжлэх ухаан, технологийн үндэсний зөвлөлд танилцуулна. Зөвлөлийг Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын тушаалаар байгуулна.

Хавсралт 3.1

Төрийн өмчийн их сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлыг дэмжих дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үе шатны төлөвлөлтний тойм (2008-2015 он)

Хамрах хугацаа	1 дүгээр үе шат буюу багтсан хангах үе 2008 оны 1 дүгээр сараас 2008 оны 12 дугаар сар хүртэл	2 дугаар үе шат буюу бүтэн байгуулалтын үе 2009 оны 1 дүгээр хэлсвэс 2010 он дуусгал	3 дугаар үе шат буюу орчин үеийн судалгааны их сургуулийн бүрэн төлөвлөлийн үе 2011-2015 он
Хароогуулах шаардлага	Төрийн өмчийн их сургуулийн хөгжлийн баталгаа бий болгох нэн чухал үрдэг нөхцөл нь эрх зүйн тавтай орчныг хэрхэн бүрдүүлэхээс хамаарна. Олон улсын нийтлэг жишгийн дагуу төрийн өмчийн их сургууль нь удирдлага, зохион байгуулалт, аж ахуй, санхүүгийн хувьд бие даасан, улс төр, эдийн засгийн хараат бус, эрдмийн эрх чөлөөт гүнзэг эрхэмлэсэн, сургалт ба судалгааны нэгдлийг ханган хөгжихөд модлог, технологийг, шинэ бүтээгдэхүүн бүтээх, нийгэмд оюун, сөвл, боловсролын үйлчилгээ үзүүлдэг ашгийн бус байгууллага байх эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх шаардлагатай	Шинжлэх ухаан, дээд боловсролын салбарт нийгмийн оюун нэмэгдэх буй эрэлт хэрэгцээг ханган, шинэ зунд дагийн соёлт хүн төрөлзөлтэй төр хэрэгцэн амьдрах оюуны орон зайг бий болгохын тулд төрийн өмчийн их сургуулиудын ороо бий болсон нэвчэнд тулгуурлан үндэсний хэмжээний төрийн өмчийн цогцлобор их сургуультай болохын тулд төрөөс хөрөнгө оруулалт хийх шаардлага зүй ёсоор тулгарч байна	2 дугаар шатны зорилтын хэрэгжилтэд дүн шинжилгээ хийж, гарсан дүгнэлдэг ажилгаж, олонлт амжилтаа улам баталгах замаар сургуулийн материаллаг баазыг улам божуулах, магистр, докторын сургалтын цроо шинэ үе шатыг бүрэн төлөвшүүлэх, шинжлэх ухаан-сургалт-үйлдвэрлэлийн холбоог оёртон нягтруулах, нийгмийн амьдралд төрийн өмчийн их сургуулийн залал байр суурь, гүйцэтгэх үүрэг, улс орны хөгжилд шинжлэх ухаан, дээд боловсролын байгууллагын үр өгөөжийг хүртээлтэй болгох орчин үеийн төрийн өмчийн их сургуулийг жишээгнэ утгаар нь бүрэн төлөвшүүлэх үе юм
Дээшүүлж буй эсрлгт	-Төрийн өмчийн их сургуулийн хөгжлийн концепцийг томъёолох -Төрийн өмчийн их сургуулийн хуулийн төслийг шинэср боловсруулах, эргэн барих, батлуулах -Төрийн өмчийн их сургуулиудын магистр, докторын сургалтын хөтөлбөрт хөндлөнгийн үнэлгээ хийж	-Монгол Улсын эрдэм шинжилгээний цогцлобор төрийн өмчийн их сургуулийн орчин үеийн их бүрэн цогцлобор барьж байгуулах -Сургалт-судалгааны лабораторийг орчин үеийн багаж, тэнг төлөвөрөөсрөж иж бүрэн тоноглох -Судалгаа-сургалтын нэгдлийг хангах нөхцөл бүрдүүлэх замаар ахижсан түвшний сургалтын чанарыг дээшлүүлэх -Залуу судлаачдын залгамж халааг багтгах нөхдсн тогтолцоог бүрдүүлэх	-Хөөр дэвэ шатны зорилтын хэрэгжилтийг дүгнэх, амжилтаа улам баталгах -Судалгаа болон магистр, докторын сургалтаараа олон улсын эрдмийн солилцоонд идэвхитэй оролцох -Судалгааны ажлаар олон улсын эрдмийн нийгэмлэгтэй идэвхитэй хамтран ажиллах -Судалгааны ажлын үр дүнг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх үйл амжилтаага дэмжих
Үйл амжилтаа	-Төрийн өмчийн их сургуулийн эрх зүйн орчныг боловсруулж болгох үзэл баримтлалын асуудлаар үндэсний хэмжээний семинар 2 удаа зохион байгуулахад 3.6 сая төгрөг -Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яам, Хууль зүй, дотоод хэргийн яам, төрийн өмчийн их сургуулиудын удирдлага, судлаачдын төлөөлөөс Бүрэн-хуулийн төвийг боловсруулах ажлын хэсэг байгуулж ажиллуулахад 20.0 сая төгрөг -Хуулийн төслийг олон нийтээр хэлэлцүүлж эргэсэн боловсруулах өргөн баримад 15.0 сая төгрөг	А. Төрийн өмчийн их сургуулийн эрх зүйн орчныг нэгдсэн мэдээллийн системийг бий болгох	

<p>Б. Матрихалтай баазыг басжуулах</p> <p>-Төрийн өмчийн цэцгэлбэр их сургуулийн судалгааны хэрэглэлтэй барилга байшин, дэд дэд бүтцийг барьж байгуулахад төсвөөс 40.3 тэрбум төгрөг</p> <p>-Цэцгэлбэр номын сан байгуулахад 7 тэрбум төгрөг</p> <p>-Байгалийн шинэчлэлийн нэгдсэн лаборатори байгуулахад 1.96 тэрбум төгрөг</p> <p>-Мүрэй-лаборатори байгуулахад 326.0 сая төгрөг</p> <p>-Боловсролын мэдрэлэн холбооны цэцгөлөө 1.2 тэрбум төгрөг</p> <p>-Асуудал шийдвэрлэх лаборатори байгуулахад 4.0 тэрбум төгрөг</p> <p>-Инженерийн судалгааны асуудал шийдвэрлэх лаборатори байгуулахад 2.96 тэрбум төгрөг</p> <p>-Хүнд механик, уул уурхайн лаборатори байгуулахад 1.4 тэрбум төгрөг</p> <p>-Нийт 67.2 тэрбум төгрөг зарцуулна</p>	<p>-Төрийн өмчийн цэцгэлбэр их сургуулийн судалгааны хэрэглэлтэй барилга байшин, дэд дэд бүтцийг барьж байгуулахад 2009-2010 онд төсвөөс 4.0 тэрбум төгрөг</p> <p>-Судалгааны төрийн өмчийн цэцгэлбэр их сургуулийн нэгдсэн номын сан барьж байгуулахад төсвийн эх үүсвэрээс 4.0 тэрбум төгрөг зарцуулна</p> <p>-Байгалийн шинэчлэлийн нэгдсэн лаборатори байгуулахад 3.0 тэрбум төгрөг зарцуулна</p> <p>-Мүрэй лаборатори байгуулахад 500.0 сая төгрөг</p> <p>-Нийт 11.5 тэрбум төгрөг зарцуулна</p>	<p>-Мэристр, докторын сургалт төсөл хэрэгжүүлэх (төрийн өмчийн их сургуулиудын мэристр, докторын сургалтын хөтөлбөрт гадаад, дотоодын байгууллага, мэргэжилтнээр хөндлөгийн үнэлгээ хийлгэж нэгдсэн стандарт тогтоох), хамгарсан болон мэргэжил дундын сургалтын хөтөлбөр бий болгох, бэлч цаг солигдуулах нөхцөл бүрдүүлэхэд 320.0 сая төгрөг</p> <p>-Шилдэг мэристрэнт, докторант нарт хөрөнгө жилээс нь тэлгэлэг олгоход 660.0 сая төгрөг зарцуулна</p> <p>-Нийт 1000.0 сая төгрөг зарцуулна</p>	<p>-Мэристр, докторын сургалт төсөл хэрэгжүүлэхэд (төрийн өмчийн их сургуулиудын мэристр, докторын сургалтын хөтөлбөрт гадаад, дотоодын байгууллага, мэргэжилтнээр хөндлөгийн үнэлгээ хийлгэж нэгдсэн стандарт тогтоох) 1.5 тэрбум төгрөг</p> <p>-Хамгарсан болон мэргэжил дундын сургалтын хөтөлбөрт 0.8 тэрбум төгрөг</p> <p>-Мэристр, докторын сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулахад дамжлага авах зорилгоор гадаадаас бэлч урьж амжилтуулах хөтөлбөрийг дамжихад 2 тэрбум төгрөг</p> <p>-Бэлч, судалгааны гадаадад явуулж сургах мэргэжил дээшлүүлэхэд 5 тэрбум төгрөг</p> <p>-Гадаадын их сургууль, эзэрмэлдэгий хамтран мэристр, докторын сургалттай хослоон судалгааны төсөл дамжихад 13 тэрбум төгрөг</p> <p>-Шилдэг мэристрэнт, докторант нарт 2 дахь жилээс нь тэлгэлэг олгоход (ийл бүр 200 мэристрэнт, 100 докторантад тэлгэлэг олгохоор тооцож) 0.6 тэрбум төгрөг зарцуулна</p> <p>-Докторын дараахь судалгааг дамжихад 1.9 тэрбум төгрөг</p> <p>-Нийт 25 тэрбум төгрөг зарцуулна</p>
---	---	---	---

	Г. Их сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ахлын үр		
Харжигуулагчид	-Шинжлэх ухааны парк байгуулахад 500, 0 сая төгрөг зарцуулна -Шинжлэх ухааны парк байгуулахад 500, 0 сая төгрөг зарцуулна	Дүнг үйлдвэрлэлт үйлчилгээнд нэвтрүүлэх -Шинжлэх ухааны парк байгуулахад 500, 0 сая төгрөг зарцуулна	-Шинжлэх ухааны технологийн парк байгуулахад 336,0 сая төгрөг -Технологи дамжуулах төвд 2600,0 сая төгрөг зарцуулна Засгийн газар, БСШУЯ, СЯ, Төрийн өмчийн их сургуулийн удирдлага
Шинжлэх ухааны салбарын төрийн өмчийн хэлтэс	1170,0 сая төгрөг	13000,0 сая төгрөг	97000,0 сая төгрөг
Санхүүжилтийн эх үүсвэр	Улсын төсөв, Монгол Улсын хөгжлийн сангаас 820,0 сая төгрөг, олон улсын байгууллагын дэмжлэг, төсвийн бус эх үүсвэрээс 350,0 сая төгрөг (Үндэ Дэлхийн банк 3 сая ам.доллар, FTI 1 сая ам.доллар, Айвекхоу Майна, Бороо Голд)	Улсын төсөв, Монгол Улсын хөгжлийн сан 9600,0 сая төгрөг, хандивлагч орны зээл, туслалж, төсвийн бус эх үүсвэрээс 3500,0 сая төгрөг (Үнд Азийн хөгжлийн банк 2 сая ам.доллар, KOICA 10 сая ам.доллар, JICA 5 сая ам.доллар, Бичи-өнийн байгууллага)	Улсын төсөв, Монгол Улсын хөгжлийн сан 80500,0 сая төгрөг, хандивлагч орны зээл туслалж 16500,0 сая төгрөг (Засгийн газар хоорондын солилцоо, урлын төсөв, одроо хэрэгжиж байгаа хөтөлбөрөөс тусгай сан бүрдүүлж санхүүжүүлнэ)
Хүлээгдэж буй үр дүн	-Төрийн өмчийн их сургуулийн бие даасан байрлыг хангах эрх зүйн талтай орчин бүрдэнэ -Төрийн өмчийн их сургууль бүрийн хөгжлийн үзэл баримтлал, чиг хандлага, үйл ажиллагааны нарийвчилсан төлөвлөлт тодорхой болно -Төрийн өмчийн их сургуулийн таларын нэгдмэл ойлголтод үндэслэн үйл ажиллагааны харилцан уялдаатай нэгт хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх бодит нөхцөл бололцоо бий болно -Монгол Улсын шинжлэх ухааны системд төрийн өмчийн их сургуулийн зөвхөн үйлдвэрлэлт үүрэг тэргээрийн болно	-Сурталгааны их сургуулийн нэгдсэн цэцэрлээр бий болж, шинжлэх ухааны тэргүүлэх чиглэлээр судалгааны амил үйц материалыг нөхцөл бүрдэнэ -Сургалт-судалгааны ажлын нэгдлийг хангах чиглэлээр хэрэгжүүлсэн олон янзын хөтөлбөрийн үр дүнд амхсан түвшний сургалт чанарын шинэ шатанд гарна -Төрийн өмчийн их сургуулийн дотор, түүнчлэн их сургууль болон түүний гарчцаа шинжлэх ухааны байгууллага хоорондын эрдэмтдийн хамтын ажиллагаа боломж эрдэм шинжилгээний ахлын үр дүнд ихэсхэн амил, дэвшил гарна -Эрдэмийн залгамж халааг бэлтгэх үндэсний хэмжээний цэцэг тогтоолцоо бүрдэнэ	-Монгол Улсад олон улсын хэмжээнд өрсөлдөх чадвартай төрийн өмчийн их сургуулийн цэцэрлээр бүрдэнэ телевизийн -Монгол Улс шинжлэх ухаан, дэд боловсролын олон улсын интeгpaлид идэвхтэй нэгдэн орно -Шинжлэх ухааны салбарын олон талын хамтын ажиллагаа бүх талгаар өргөжинэ -Шинжлэх ухааны сургалт-үйлдвэрлэлийн холбоо ойлтон нэгтгэрч, үр дүнгээ үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх тогтоолцоо бүрдэнэ
Үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлт	-Судалгааны төрийн өмчийн их сургуулийн ирээдүйн талар нэгдмэл ойлголт бий болно -Олон улсын жишигт нийцсэн төрийн өмчийн их сургуулийн эрх зүйн орчин бүрдэнэ -Багш, судлаачдын нийгэмд зөвхөн байр суурь, өс зүй, харууллага өндөр болно -Дэд хөтөлбөрийн эдийн засгийн үр ашгир тооцоо арга-чиглэлтэй болно -Судалгааны баримтаг байгууллага, дэд бүтцийн зураг төсөл гарна -Асуудал шийдвэрлэх лаборатори, шинжлэх ухааны парк, технологи дамжуулалтын суурь тавигдана	-Төрийн өмчийн их сургуулийн нэр хүнд дэвшилт нийгэмд хүлээн зөвшөөрөгдөх үүрэг амьсгалт бий болно -Магистр, докторын сургалтын чанар дэвшилт олон улсын жишигт ойртно -Судалгааны ажлаа магистр, докторын сургалтын хөтөлбөртэй холбоон төсөл хэлбэрээр явуулж сургалт-судалгааны ахлын нэгдлийг хангах сонирхол улам нэмэгдэнэ -Төрийн өмчийн их сургууль болон дотоодын эрдэм шинжилгээний бусад	-Эрдэм шинжилгээний ахлын бодит үр дүнд дэвшилт (бүтээлийн чанарыг илэрхийлэх олон улсын жишигт нийцсэн үнэлгээг хэрэглэх боломж бий болно) -Гараадын их сургуультай хамтарсан магистр, докторын сургалтын хөтөлбөрийн тоо нэмэгдэнэ -Гараадын нэр хүндтэй их сургуулиас ирж амилгах эрдэмтдийн тоо нэмэгдэнэ -Монгол Улсын дэддд боловсролын гадаад

Хавсралт 3.2

Материаллаг баазыг бэхжүүлэхэд шаардлагатай лабораторийн тоног төхөөрөмжийн жагсаалт

Лабораторийн нэр, зөвлөх, явах он	Багажийн нэр	Үндсэн үзүүлэлт	Судалгааны чиглэл	Үнэ (ам доллар)	Хариуцах байгууллага		
1. Судалгаа, үйлчилгээний газрийн анализийн лаборатори 2009-2011	SEM Energy Dispersive X-Ray электрон микроскоп	10 мм, ялгах чадвар	Материал судлал, биологи, геологи, бусад	100,000.0	МУИС		
	Wave length dispersive X-Ray Spectrometer X-Ray Spectrometer	N.O. 3 дугаар бүлгийн элемент, мэдрэх чадвар 10ppm	Уул уурхай, аэрозол, органик нэгдлийн бүтцийн судалгаа, бусад	300,000.0			
	X-ray Fluorescence Spectrometer X-Ray Флуоресценс спектрометр	Mg-U хүртэл элемент тодорхойлох мэдрэх чадвар ppm, хагас дамжуулагч детектортой	Уул уурхай, агаарын бохирдол, хүрээлэн буй орчны судалгаа, бусад	100,000.0			
	X-ray Diffractometer X-Ray Дифрактометр	Нунтаг дэвчийн, өнцөг 0-180, чадвал 4квт	Уул уурхай, материал судлал, хими, биологи, металлурги, археологийн судалгаа, бусад	200,000.0			
	Gas Chromatography-Mass Spectrometer Хийн хроматограф-масс-спектрометр	Retention time/mz, комплекс органик ба биохимийн бодисын бүтэц бүрэлдэхүүний таних	Биологийн ба байгалийн систем дэх харан зуун органик нэгдлийн бүрэлдэхүүний судлах (хүнс, усны бохирдол, эм зүй, нефтийн хими, бусад)	100,000.0			
	Infrared Spectrometer IR-Спектрометр	0.78-1000 micrometer долгионы урттай шингэлтийн спектроор ялгах чадвар	Органик бодисын бүтэц, бүрэлдэхүүний шинжилгээ, биохими, биотехнологи, химийн технологи, геологи, уул уурхай, хүрээлэн буй орчны судалгаа, бусад	6,000.0			
	Spectrophotometer Спектрофотометр	100-800 nm хооронд шингэлтийн спектроор ялгах чадвар	Биохими, органик нэгдлийн судалгаа, геологи, орчны бохирдолт, бусад	5,000.0			
	Atomic Absorption Spectrometer with Graphite Furnace Атомын шингэлтийн Спектрометр	0.002-0.005 ppm нарийвчлалтай атомын шингэлтээр металл, элементийг ялгах чадвар	Уул уурхай, хүрээлэн буй орчин, металлурги, бусад	30,000.0			

байгууллагатай хамтран ажиллах төслийн тоо нэмэгдэнэ
 -Уйлдвэр, аж ахуйн гэрээгээр хийх судалгааны ажлын тоо нэмэгдэнэ
 -Гадаацад ажиллаж байгаа эрдэмтэд эх орноор эргэн ирэх нь нэмэгдэнэ
 -Гадаадын эрдэмтэдтэй хамтран ажиллах төслийн тоо нэмэгдэнэ
 -Patent, хэвлэгдсэн өгүүлэл, илтгэл, лицензийн гэрээний тоо эрс нэмэгдэнэ

нэр хүнд дөвшлөнө
 -Монгол эрдэмтэд эх орноор үр бүтээлтэй ажиллах нөхцөл бүрдэнэ
 -Төрийн өмчийн их сургуулийн дэргэд хамтын ажиллагааны үр дүнгээс нь өмчлөлтэй үйл ажиллагааны үр дүнгээс нь ашиг авдаг компани, үйлдвэрийн газар байгуулагдаж эхэлнэ
 Байгуулсан лаборатори, шинжлэх ухааны парк, технологи дамжуулах төлөвс эрийн засгийн бодит үр дүнд гарч эхэлнэ

			МУИС	
2. Судалганы нэгдсэн музей лаборатори 2010-2012	Nuclear Magnetic Resonance Spectrometer Цөмийн цахилгаан соронзон резонанс спектрометр	Цөмийн цахилгаан соронзон резонансг ашиглан органик ба неорганик бодисын бутлал бүрэлдэхүүн, элементийн анализ 0-600 Гц /500 kV/ carbon isotopes C-12, C-13, C-14 карбон изотопын шинжилгээ	Биохими, биотехнологи, хүнсний хими, тос, хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний ус тэдгээрийн, нефтийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, элемент, органик бодисын бүтцийн судалгаа, хүрээлэн буй орчин, бусад.	500,000.0
	Accelerator Mass-spectrometer 1.5SDH-1 Pelletron Accelerator Mass Spectrometer (Field Emission Scanning Electron Microscope (FESEM), JSM-7700F) Inductively Coupled Plasma Mass Spectrometry (ICP-MS) Accessories and spare Parts Дагалдах лаборатори	2 сая хүртэл төмөрүүлж нано-бүтцэт биетийн зураг авах Ион уусган ррр-ррт ултра-гоц элемент металл, металл биш элемент/валлиа Дагалдах лаборатори	Биотехнологи, цөмийн физиик, изотоп радиохимийг тодорхойлох шинжилгээ, Археологийн судваруудын он цагийг тодорхойлох Физик, хими, биохими, нано шинжлэх ухаан	487,000.0
	Дижитал фотолаборатори	Дижитал хэлбэрт шилжүүлэх төхөөрөмжүүд	Хярс, усны бохирдолтыг хэмжих	100,000.0
	Мультимедиа студи	Мультимедиа бичлэг хийх төхөөрөмжүүд	Лабораторийн дагалдах жижиг тоног, хэрэгсэл	1,750,000.0
	Реставраци, консервацийн судалгааны лабораторийн төхөөрөмж, танхим	Судалгааны дохиойн шинжилгээ хийх тоног төхөөрөмж	Үзмэргүүдийг дижитал хэлбэрт шилжүүлэн сан байгуулах	4,228,000.0
	Музейн судварыг хадгалах танхимын (2) төхөөрөмж Дагалдах бусад төхөөрөмж	Тогтмол дулаан, чийг тохируулах автоматжуулалт, дохиоллын систем Дагалдах	Баримтат кино, материал, бичлэг хийх, VC хурал хийх. Консерваци, реставрацийн судалгааг хийх музейн үзмэргүй хийх	8,000.0 54,490.0 472,000.0
			Хөвөр үзмэр, судар бичгүүдийг арглах нууцлалтай хадгалах Дагалдах	41,380.0 124,130.0 700,000.0 4,928,000.0
				57,846.00
			Бүх төрлийн хэмжээт ийх хэмжүүр	12,000.0
			Шилэн кабелийн залгаа хийх	25,000.0
3. Оптик холбооны лаборатори 2011 он	Холбооны бүх төрлийн хэмжээт хийх төхөөрөмж (OTDR Plus Multitester) Залгааны машин (ARC Fusion Splicer Fujikura-FSM30) Шилэн кабелийг таслагч машин ба гарал хаах төхөөрөмж (High Precision Fiber Cleaver) Standart rack, Optrex 15/21	Холбооны хэмжээт ийх багтаж Кабель залгаа Spioer Fujikura-FSM30 Холбооны утас, шилэн кабелийг таслах зориулалт бүий таслагч машин	ШУТИС	

	Гэрлийн эрчим, чадлыг хэмжих төхөөрөмжүүд/ Lightwave measurement system (1500nm-1600nm) Tunable light source HF8164A/Lightwave multimeter HF8163A (Optical Intensity Meter, power Sensor)	Гэрлийн үүсгүүр Tunable light source HF8164A	Гэрлийн эрчмийн хэмжүүр Гэрлийн үүсгүүр	112,000.0
4. Эрчим хүч, Түвшний лаборатори 2012-2013	Түвшний элементийн бүтцийг тодорхойлох төхөөрөмж, CHNS 932 IP Үнэмний бүтцийг тодорхойлох төхөөрөмж TGA-601 Угааны хийн бүтцийг тодорхойлох аппарат SC-14DR	<p>Дүн</p> <p>Хэмжих нарийвчлал нүүрс хүчил 0.001 хувь Устөрөгч 0.01 хувь, ASTM D-5373 Нарийвчлал 0,10 ASTM D-5142 Нарийвчлал <1 хувь RSD</p> <p>Дүн</p> <p>Build Size: 8" x 10" x 8" (203 x 254 x 204 mm) Laser Class: II (eye safe) Resolution in Z Axis: 0.1 mm (0.004 in) Measurement: 18,000 measurements</p>	Түвшний элементийн бүтцийг тодорхойлох Үнэмний бүтцийг тодорхойлох төхөөрөмж Угааны хийн бүтцийг тодорхойлох	206,846.0 75,000.0 11,000.0 16,000.0 102,000.0
5. CAD/CAM-ын лаборатори 2011-2012	Зураг төслийн автоматжуулсан системийн хэвлэх төхөөрөмж (3D принтер) 3 хэмжээний дүрс буулгах төхөөрөмж (3D Scanner) Далгалдах төхөөрөмж	<p>Дүн</p> <p>Build Size: 8" x 10" x 8" (203 x 254 x 204 mm) Laser Class: II (eye safe) Resolution in Z Axis: 0.1 mm (0.004 in) Measurement: 18,000 measurements</p> <p>Дүн</p> <p>Ачаалал авах чадрал нь 50-100 гн Өслөлтийн хэмжээ Өслөлтийн хэмжээ 10000-15000</p>	3 хэмжээний модель Болговруулах 3 хэмжээний биетийг сканнергаар татах	55,000.0 50,000.0 16,500.0 121,500.0
6. Машин үйлдвэрлэлийн лаборатори 2012-2013	Олон талт гасгах машин диаграмм бичигчийн хамт Электрон болон металл судлалын микроскоп зураг авах хэрэгсэлийн хамт Металлын цуцалтын үеийн бат бөхийг хэмжих багаж Ширэм ганд агуулагдах C, S тодорхойлох багаж Хэт богино авналар гэмтэл сонгог илгүүрлэх төхөөрөмж	<p>Дүн</p> <p>Ачаалал авах чадрал нь 50-100 гн Өслөлтийн хэмжээ Өслөлтийн хэмжээ 10000-15000</p> <p>Дүн</p> <p>Металлын цацалтын найрлагыг 0.001 хувиар тодорхойлох 0.00-0.5 хувь C (бага C) 0.00-0.0 хувь S (их C) 0.00-0.35 хувь S Мэдрэмж 0.1 ppm 100/240В/ 50-60 Гц Давтамж 65 Гц-1 кг ц</p>	Металл эрхлэхүүнийг гуулайлгах, сунгах, даралтад оруулах үеийн бат бөхийн хэмжээгээр тодорхойлох Хар болон өнгөт металлын мөмөр бүтцийн шинжилгээ хийх Металлын давтамжтай ачаалалд гэвэрлэх чадварыг тодорхойлох Гаж, ширэмний нурстөрөгч болон хүрлийн агуулгыг богино хугацаанд тодорхойлох Үл эвдрэх аргаар металл эд анги болон галчланс эд ангийн сонгог, ан цав илгүүрлэх	40,000.0 15,000.0 30,000.0 38,000.0 16,000.0 149,000.0
7. Шатах тослох материалын шинжилгээний лаборатори 2011-2013	Вакум нэрэлтийн автомат аппарат Анализатор Дотоодын төхөөрөмж	<p>Дүн</p> <p>Нефть бүтээгдэхүүний найрлага тодорхойлох нэрэлчлэл-0.01% Бензины октаны тоо, цетоны тоо, нефть, урсгах чандарыг тодорхойлох</p> <p>Дүн</p> <p>Металлын төхөөрөмж</p>	Нефть бүтээгдэхүүний найрлага тодорхойлох Бензины октаны тоо, цетоны тоо тодорхойлох	18,000.0 37,700.0 55,700.0

Тосны шинжилгээний нэр-нөмөр	Чадал 1 кВт, 0.5л/30с	Хөдөлгүүрийн тосонд шинжилгээ хийх	30,000.0
8. Тээвэр судлалын лаборатори 2012-2013	Уурдлагын электрон систем оншилгооны (X-431 Супер сканнер) Олон төрлийн ийн анализатор (Engine multi analyzer EA-3000)	Чадал 12 Вt, LCD дэлгэц, дүжиглэл мультиметр, өвөр 300х200, 200 маркийн карт, онгайн алдагчт хийх боловсроотой Чадал 1 кВт, 5 төрлийн карт хийг шалгана, хөдөлгүүрийн бүх системийн оншилгоог хийнэ	3,000.0 16,000.0 49,000.0 50,000.0
9. Шингэний лаборатори 2011-2012	Шингэний усармал эд анги оншлогоо систем Шингэний системийн төлөнийн байрлыг тодорхойлох багаж	Шингэний усармал эд анги оншлогоо Шингэний системийн төлөнийн байрлыг тодорхойлох	40,000.0 50,000.0
10. Мехатроникийн лаборатори 2012-2013	Хийн (пневматик) системийн хэмжээний төлөрөмж (Pneumatic Trainer) Шингэний системийн хяналтын төлөрөмж (Hydraulic Trainer) Компьютерийн удирдлагатай Тренингер (Control System Trainer) Хөдөлгүүрийн тосонд шинжилгээ хийх төлөрөмж (HP-коннект) Хөдөлгүүрийн системийн оншилгооны төлөрөмж (Engine multi analyzer EA-3000)	Хийн системийн хэмжээт туршилт хийх Шингэний системд хэмжээт туршилт хийх Конвейерын нэвдэрт анализлагч нэмэгдүүлэх туршилт судалгаа хийх Хөдөлгүүрийн тосонд шинжилгээ хийх ДЛХ-ийн гажилгүй оншлогоо, өнгөрглийн база үүсгэх	10,000.0 10,000.0 10,000.0 30,000.0 16,000.0
11. Нюулийн материал судлалын лаборатори 2012-2013	Далгалдах төлөрөмж Будгийн тортворы гэсээр тодорхойлох багаж (Xenon Arc Light and Weathering Fastness Tester) Ширхгийн диаметрэй оптик аргаар тодорхойлох багаж OFDA-2000 (Optical Fibre Diameter Analyser) Материалын галд тэсвэрлэлт тодорхойлох төлөрөмж (Flammability Tester) Давууны харгалзаныг үнүүлгийг гар багцгаар тодорхойлох багаж (KES-Kawabata Evaluation system)	Нюулийн материалын будгийн тортворы гэсээд тодорхойлох Ширхгийн диаметрэй оптик аргаар тодорхойлох багаж Материалын галд тэсвэрлэлт тодорхойлох Давууны харгалзаныг иж бүрэн үнүүлэлт тодорхойлох багаж	13,000.0 89,000.0 75,710.0 110,000.0 28,540.0 173,760.0
	Megasol/Microsol Xenon100 Иж бүрдэл FT 2000 FAST1, FAST2, FAST3	ШУТИС	

	Утасны эрч тодорхойлох автомат багаж (Automatic Twist Tester)	Zweijle	Эрч тодорхойлох	34,620.0
	Утасны жигд бусыг тодорхойлох багаж (Uster evenness tester)	Zetweger Uster 100	Жигд бус тодорхойлох	4,470.0
	Өндөр өсгөлтийн электрон микроскоп SEM (Scanning Electron Microscope)	EDX7500 (x20,000)	Өндөр өсгөлтийн микроскоп	601,300.0
	Соронзон долгион төхөөрөмж	тип PIR Series, 1000квт/см3	Бүтээгдэхүүний найрлага тохируулах	1,028,400.0
	Фотоэлектрик-эсийн Блэкомер	ФБ-2	Лаван хүчинтэн пеллазат тодорхойлох	65,354.0
	Рефрактометр	тип PIR Series	Коэф-рефракц тодорхойлох	1,000.0
	Даргалдах төхөөрөмж			6,800.00
	Арьс шир илэрлэх, будах, шөвхдөх, тослох зориулалттай зөөвөрлөгч гангаар хийсэн лабораторийн барилдэн (STAINLESS STEEL DRUM FOR DYERING, TANNING LIME, FATTENING OF THE SKINS)	1000x1500	Лабораторийн туршилт	74,154.0
12. Ойн хийлийн бүтээгдэхүүний (жельерта) лаборатори 2013-2014	Олон нугаларалт тодорхойлох багаж (12-CLAMPS FLEXOMETER WITH SELF-BRAKING)	ILP 20 / SLP 14 / DIN 53340 / UNI 8433 / BS 3144 13	Арьсны физик механикийн үзүүлэлт тодорхойлох	68,000.0
	Уралт тодорхойлох багаж (DIN ABRASION STM 469)	SATRA PM 174, BS 903, A9 A1, ISO 4649, DIN 53516	Уралт тодорхойлох	6,000.0
	Даргалдах багаж			1,000.0
				16,300.0
				91,300.0
	Бодисын үндсэн үзүүлэлт тодорхойлох төхөөрөмж (INSTRON)	5564	Үндсэн үзүүлэлт тодорхойлох	24,000.0
13. Хүнсний резологи судлалын лаборатори 2011-2012	Резологийн үзүүлэлт тодорхойлох төхөөрөмж (PEOTECT)	RV (German)	Резологийн үзүүлэлт тодорхойлох	25,000.0
	Өнгө тодорхойлох төхөөрөмж	CR-410, DP-400	Өнгө тодорхойлох	8,000.0
				57,000.0
	Гарал-генератор		Уур-үсгэгч	12,000.0
	Ферментор	400-500L		120,000.0
14. Микробийн анализын лаборатори 2011-2012	Өлгөрүүлэгч алларат	APV ANI-HYDRO AS (дэн)	Бодисын өлгөрүүлэлт	15,000.0
	Вэем хатагач		Хатаах зориулалттай	9,500.0
	Лифофильзатор	-55C, 100W		15,000.0
				171,500.0

ШУТИС

ШУТИС

15. Барилгын дулааны физик хөрөглт, агаар салгалтийн лаборатори 2011-2012	МИТ-1 TESTO-635 TESTO-400 Агаарын найрлага тодорхойлох төхөөрөмж (Testo-350 Lmeasuring box) Далгалдах төхөөрөмж	0-100 хувь, -200+ +300°C орчинд гадаргуугийнцэг бүр дээрх даралт, салхины хурд тодорхойлно. Барилгын болон өрөө тасалгааны дулаалга, битумжлалтийг шалтгаанд 250 мм-ийн сэмс бүхий агаарын урсгал үүсгэн хэмийлт хийх төхөөрөмж Агаар болон утааны хийн O ₂ , CO, CO ₂ , NO _x , SO ₂ , H ₂ S, CH ₄ хэмжих 7 сэмсэртэй	Гадаргуугийн цэг бүр дээрх статик, динамик даралт, салхи, агаарын урсгалын хурд хэмийлч Цэнх, хаалганы агаар нэвтрүүлэлт хэмийлч Агаарын урсгал үүсгэгч	3,600.0 3,600.0 4,720.0 6,200.0 7,780.0 25,900.0 9,800.0 7,600.0 6,400.0 7,000.0 20,500.0 715,000.0 766,300.0
16. Барилгын материалын лаборатори 2011-2012	Ферментер Өггөрүүлэгч аппарат Вакум халгагч төхөөрөмж Гадаргуугийн цэг бүр дээрх даралт, салхины хурд хэмжих багаж Testo-400/8 Лисфобинаатор Далгалдах төхөөрөмж Нэнюматериал судлалын лаборатори	Хөвгөн дулаалгын материалын эсэрүүлэлт тодорхойлох Бетон хольцон хатуурах хугацаа, бэжментийн үеийг тухайн орчинд тогтоох Бүх төрлийн материалын дулаан тусгаарлалтыг тодорхойлно. 50 тн хуртэл Далгалдах төхөөрөмж Нэнюматериал судлалын лаборатори	Дулаан дамжуулалт тодорхойлох Бетоны бэжмент тодорхойлох Дулаан тусгаарлалт өрөг шавардлагын барилцал шалгах	9,800.0 7,600.0 6,400.0 7,000.0 20,500.0 715,000.0 766,300.0
17. Автозам, геотехникийн лаборатори 2012-2013	Цэнх, хаалганы агаар нэвтрүүлэлт хэмжих багаж (Power door) Агаарын урсгал үүсгэгч төхөөрөмж	Дүн Бүх төрлийн хороний дэвжийн байгаль дээрх чийгийг тодорхойлох Пленометр 50 мл, 100 мл	Хороний чийг, урсгалт, бат бах тодорхойлох Нягт, зохиистой чийг тодорхойлох	16,307.0 6,739.0 23,046.0
18. Тэсрэх бодисын хяналт шинжилгээний лаборатори 2012-2013	Тэсрэх материалд шинжилгээ хийх төхөөрөмж (Spectrophotometer) Тэсрэх бодисын шинжилгээний төхөөрөмж (Explosion chamber, Detonation velocity instrument)	Дүн Ux-265 BSW-1	Тэсрэх материалд шинжилгээ хийж, хяналт тавих Тэсрэх бодис турших	44,500.0 1,500.0
19. Уул уурхайн тэнцэг төхөөрөмжийн оншилгооны лаборатори 2013-2014	Дорно чичиргээ хэмжих төхөөрөмж (икс брэддл) Чичиргээ хянах програми бүхий төхөөрөмж	Дүн CQ-11 KVS	Дорно хэмжих Чичиргээ хянах	46,000.0 18,000.0 25,000.0 43,000.0

ШУТИС

									3,189,646.0	
	Хийн-масс хроматографи (GC)	Шинжлэх ухаан, технологийн их сургуулийн дүн Хийн хроматографи масс спекртэй холбоотой балц, Биологийн мониторинг хийх, хүнсний бүтээгдэхүүн, ажлын болон гадаад орчны бүх төрлийн сорьцонд хүнсний бүтээгдэхүүн, ажлын болон гадаад орчны бүх төрлийн сорьцонд	Хөвчлэлийн боломж нь ррб буюу 10 ³ Делийн бус атомизаци (дулаанаар ердөө), Гидрид систем, Граффитэн куветтаг, Хендрий катодтой ламп (Hg, As, Pb, Mo, Ni, Co, Sb)	Долгон урт (λ) 180-900 нанометр Квацан осциллятортой Semiconductor surface detector-той Resolution-10 ppm	Биологийн мониторинг хийх, хүнсний бүтээгдэхүүн, ажлын болон гадаад орчны бүх төрлийн сорьцог боловсруулах, задлах	Лабораторийн өдөр тутмын үйл ажиллагаанд	Хүний шингэнд хийх шинжилгээнд ариун орчин үүсгэх		90,000.0	
	Reverse phase column Өндөр идэвхит шингээгч хроматографи (HPLC)	Атом шингээлтийн спектрофотометр Atomic absorption spectrophotometer							60,000.0	
	Индукцийн холбоотой плазмын спектрометр (ICPE-9000 MultiType Inductively Coupled Plasma Emission Spectrometer)	Богшино долгионы драк задлагч (Microwave digestion system with accessories)							150,000.0	
	Аргоны хий (Argon gas-medical grade (ultra high purity) Gas for AA grade/ultra)	Ариун орчин үүсгэх Benchtop sample flow hood (for glove clean sample preparation)							350,000.0	
	Далгуулах төхөөрөмж								30,000.0	
	Фаз контраст микроскоп	Хөлдөөгч (-70°c)	Эс ялгалч	Хөргүүртэй центрифуг	PFGE аппарат	Light cycler	Light cycler хөрсгөлүүд	Light cycler харгалзах	Далгуулах төхөөрөмж	1,000.0
	20. Эрүүл ахуйн лаборатори 2011-2012	Эсийн өсгөвөр, биохимологи	Грэнатал оношилгоо	Эсийн өсгөвөр, биохимологи	Грэнатал оношилгоо	Эсийн өсгөвөр, биохимологи	Грэнатал оношилгоо	Эсийн өсгөвөр, биохимологи	Грэнатал оношилгоо	5,000.0
	21. Молекул биологийн лаборатори 2011-2012	Сорьц, эсийн өсгөврийг удаан хугацаагаар хадгалгах	Эсийн өсгөвөртэй ажиллах	Сорьц боловсруулах, шинжлэх	Instrument for real time-PCR				10,000.0	
									10,800.0	
									3,000.0	
									20,000.0	
									10,000.0	
									60,000.0	
									5,000.0	
									5,000.0	
									97,700.0	
									197,500.0	

22. Дархлаа судлалын лаборатори 2013-2014	FACS Calibur system (дагалдах хэрэгслийн хамт)	Дархлааны эсүүдийг гадаргуугийн маркерээр нь илгэн соргоолж тоолох	Цусны хавдрын эсийг гадаргуугийн маркерээр илгэн сортолох. Тунгалаг төлжлийн хавдрын оношилгоо дархлаа зохицууллын эмгэгийн шинж төрийн судалгаа	125,000.0
	Флуоресцент микроскопи (дагалдах хэрэгслийн хамт) CO2 инкубатор	Гэрэлтэгч зэрэг биелэр үйлчилсэн эсийн дуслаж ангилан илрүүлэх 5 хувийн нуурууслийн хий бүхий дулааны горим үзэгдэгч. Битүүмжлэлтэй давхар хаалгатай	Системийн болон аутоиммун өвчин, халдварт өвчний үүсгэгчийг илрүүлэх. Болоно нугаарын эсийн өсгөөр хийж ангиленийг ачаалалд мэдрэгч байдлыг тодорхойлох	70,000.0 16,000.0
23. Микробиологийн лаборатори 2012-2013	Дагалдах төхөөрөмж	Дүн		25,700.0 240,700.0
	Био-Аюулгүйн кабин	Биогерийн өсгөөртэй аюулгүй ажиллах	Биогерийн өсгөөртэй аюулгүй ажиллах	17,200.0
	Фаз-контраст микроскоп	Эсийн оршмууныг илгэн харгах	Биогерийн нарийн бүтцийн судалгаа	14,000.0 31,200.0
24. Ургамлын Биотех-нологийн салбар дундын лаборатори 2013-2014	PCR – машин	Эрүүл мэндийн шинжлэх ухааны их сургуулийн Дүн Ургамлын генийг клонийн аргаар олшруулах	Монгол орны байгаль цэг уурчин ноцолд амьдрах чадартай өндөр ургац, сайн чанарын бүтээгдэхүүн өгөх хүнсний таримлын шинэ сорт хэлбэр гаргах.	1,407,000.0 136,000.0
	Биореактор төхөөрөмж	Эсийн суспензи өсгөөрлөх	Хүнсний таримлын "Өвчлүүг" эрүүл суулгац үйлдвэрлэл.	25,000.0
	Гидроponикийн их бүрэн систем	Ургамлыг хөрсгүй орчинд ургуулах их бүрэн	Ургамлын хурдавчилсан ургуулаг	141,000.0
	Бусад дагалдах нэмэлт тонголго	Температур, гэрэлтүүлэг, чийгийн тохируулгатай	Ургамлын биотехнологийн их бүрэн судалгаа боловсруулалт	168,500.0
	Дагалдах төхөөрөмж	Дүн		14,300.0 484,800.0
25. Матернал судлал, Трибологийн судалгааны лаборатори 2011-2013	Multi-function Tribological Probe Microscope	Эд ангиын гадаргуун нано хатуулаг, уян харимхайн модуль, сөргөн болон урлтийн коэффициент тодорхойлох	Металл болон хайлшийн микро, нано бүтцийн шинжилгээ, микро, нано хатуулаг тодорхойлох судалгаа	150,000.0
	Урлтийн машин	Эд ангиын гадаргуун урлалт, элэгдлийн шинжилгээ	Урлтийн хосын элэгдлийн судалгаа	9,000.0
	Металл хайлуулах зуух (цахилгаан нуман)	1500°C	Металлын болон хайлшийн химийн болон фазын төлөв байдлыг түүний микро бүтэцтэй холбож судлах	100,000.0
	Металлд дулааны шинжилгээ хийх лабораторийн багаж (DMM-герлейн)	Термометр, миллиграмметр (пирометр)	Сүргэн засварласан эд ангиын микро хатуулгийн судалгаа	12,000.0
	Полимер болон композит	Композит материалын хатуурын зэрэг, нягт, холбогч элементийг чанарыг судлах тоног төхөөрөмж	Полимер, композит, керамик материалын шинж чанарын судалгаа	85,000.0

	Материалын эсэргүүцлийн төрөл бүрийн сорилт хийх стэнд (СМТ)	Материалын суналт, тахийлт, тасралт, хэв гажигтанд орох шинж зэргийг тодорхойлох багаж	Материалын эсэргүүцэл судлах металл ба материалын батжилт, зуунжшилт зэрэг механик шинж чанарт иж бүрэн шинжилгээ туршилт	118,000.0
	Бусад дагалдах багаж, нэмэлт тонор, хэрэгсэл (Электрон жин 0.0001 гр. Мөлөөл халаах зуух бусад)			17,750.0
	Машины сорилт, оношилгоо, үйлчилгээний иж бүрэн багаж хэрэгсэл		Машины техникийн байдал, эргэлзэний нөөц тодорхойлох	161,287.0
		Дүн		653,037.0
	Leica ASP300 S- Automated Vacuum Tissue Processor and Embedding Center and C-Yostat, Motorized Rotary Microtome, Multistainer-Automated Slide Stainer-	Эд, эсийн битүү системд богино хугацаанд боловруулан цутгах, ердийн ба хөгжүүрт орчид, зүсэх, автоматгаар будах, эд эсийн бэлдмэл бэлтгэх	Амьтан, ургамлын эд, эсийн бэлдмэлийг эмгэг судлалын аргаар бэлтгэн бичиг бүтцийг судлах	65,000.0
26. Экологи, хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн, үнэлгээний лаборатори 2013-2014	Steindorff Trinocular Polarizing and Infinity Microscope (SPTM) Микроскоп	Эд, эсийн бэлдмэл дээр туйлуулсан ба ердийн гэрлээр 6000 хүртэл өсгөн харгах, дүрсийг баталгаажуулах уншилт хийх	Мал амьтан, ургамлын гавалтай бүтээгдэхүүн, амьтан ургамлын эмгэг судлалын чиглэлээр биологи, микробиологи, эрдэс судлал, паразитологи, хавдар судлал	76,399.0
	Амьтан, хөрс, ус, ургамлын мониторинг, судалгаанд шаардлагатай багаж хэрэгсэл	Үнэлгээний судалгаа	Экологи, байгаль орчны үнэлгээ өгөх чиглэлээр судалгаа хийх	68,200.0
	Бусад дагалдах хэрэгсэл- (DP71 Digital Camera for microscopy, 19 inch LCD Video Monitor, эд цутгач блок, слайд заагуулагч, зүсжигч, төрөл бүрийн будууд г. м)			80,000.0
		Дүн		289,599.0
27. Мал, амьтны халдваргүй өвчний эрдэм шинжилгээ- сургалт- Үйлдвэрлэлийн нэгдсэн лаборатори 2011-2012	Скайнертай спектрофотометр Рентген аппарат /леверийн/ ЭХО аппарат Эндооскопийн аппарат	190-9000 nm Дотор эрхтэн дурандаж оношлох Цул эрхтэн оношлох Хөдөөд гарас дурандах ммоль л	Биотехнологийн судалгаа Үйлдвэрлэлд шинэ технологи нэвтрүүлэх Мал эмнэлгийн оношилгоо Мал эмнэлгийн оношилгоо Бодисын солилцоо	100,450.0
	Бусад дагалдах багаж, нэмэлт тонор хэрэгсэл			8,880.0
	Электрон микроскоп-ERA-8900 FE (AHU)- ERA-8900 FE Poster (556 kB pdf)- ERA-8900 FE Poster	400-6000 дахин өсгөх чадвартай	Ургамлын тосны мөхлөгийн хэлбэр, хромосомын судалгаа, үр хөврөлийн судалгаа, эсийн төвшний нанотехнологийн судалгаа микробиологийн судалгаа	23,786.0
		Дүн		16,678.0
				60,000.0
				40,170.0
				249,954.0
28. Ургамлын цитоэмбриологи- биохимийн судалгааны лаборатори 2013-2014		(2.27 MB pdf) -ТМ гураван хэмжээст зураг авалттай		200,000.0
				171,000.0

ХААИС

31. Гадаад хэл, сонлын судлалын лаборатори 2014	Control console with software Master recorder and Recorder for student Teacher and student headset Connecting cable/ student	-Sony LLC-4500 -SC2000I -SC2000T -SC2000I	- Гадаад хэл, сонл сургалтын судалгаа - Хэлний дөрвөн чадварын хөгжлийн судалгаа	-	20 000.0
Монгол улсын байшин их сургуулийн дүн				1,047,000.0	
Нийт багажийн дүн				13,000,000.0	
32 Номын сангийн цогцолбор 2010-2011	Дундан номын сан	Электрон сан	Мэдээг дамжуулах орчин үеийн хэлбэрт орох		10,000,000.0
33 Барилга байгууламж 2009-2012	Судалгааны лабораторийн зориулалттай барилга байгууламж				50,000,000.0
Нийт дүн					73,000,000.0

Хавсралт 3.3

Төрийн өмчит их сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлыг дэмжих дэд хөтөлбөрийн санхүүжилтийн тооцоо

№	Зардалын төрөл	2008-2015		2008		2009-2010		2011-2015		
		нийт	төсөв	бусад	нийт	төсөв	бусад	нийт	төсөв	бусад
1	Судалгааны зориулалттай барилга байгууламж, дэд бүтэц	52,265.0	52,265.0	-	-	4,000.0	4,000.0	-	48,265.0	48,265.0
2	Их сургуулийн цогцолбор номын сан	11,800.0	9,300.0	-	-	4,000.0	1,500.0	2,500.0	7,800.0	7,800.0
3	Байгаль шинжлэлийн анализийн нэгдсэн лаборатори	4,956.0	4,956.0	-	-	3,000.0	3,000.0	-	1,956.0	1,956.0
4	Мужей-лабораторийн цогцолбор	826.0	826.0	-	-	500.0	500.0	-	326.0	326.0
5	Эрх зүйн орчин, сургалтын аргуудыг боловсруулж болгох, мэдээллийн нэгдсэн систем бүрдүүлэх	350.0	-	350.0	350.0	-	-	-	-	-
6	Боловсролын мэдээлэл холбооны цогц төв	1,239.0	1,239.0	-	-	-	-	-	1,239.0	1,239.0

(сан төгрөг)

7	Асуудал шийдвэрлэх лаборатори (Биотехнологи) (Ургамлын биотехнологийн салбар дундын, Экологи, Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн, Үнэлгээ, Мал, амьтны халдваргүй өвчний эрдэм шинжилгээ-судалгаа-үйлдвэрлэл, Ургамлын цитоморфологи-биохимийн судалгааны, Мал аж ахуйн гавалтай бүтээгдэхүүн судлал, Биотехнологийн, Микробын синтезийн хагас үйлдвэрлэлийн, Эрүүл ахуйн, Молекул биологийн, Дархлаа судлалын, Микробиологийн лаборатори)	4,012.0	4,012.0	4,012.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Илчлэрийн судалгааны асуудал шийдвэрлэх лаборатори (Материал судлал, Трибологийн судалгааны, Оптик хэлбсооны, САДСАМ, Тэвээр судлалын, Шингэний, Мехатроникийн, Нэхмэлийн материал судлалын, Ойн химийн бүтээгдэхүүний, Хүнсний реологи судлалын лаборатори)	2,950.0	-	2,950.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Хүнд машин механизм, уул уурхайн лаборатори (Машин үйлдвэрлэлийн, Эрчим хүч, тулшний, Шатах тослох материалын шинжилгэний, Борилтын дулааны физик хөргөлт, агаар салгалтийн, Борилтын материалын, Автозам, геотехникийн, Тэсрэх бодисын хяналт- шинжилгэний экспертиз, Уул уурхайн тэнгэр төхөөрөмжийн оншилгооны лаборатори)	1,416.0	-	1,416.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

10	Магистр, докторын сургалтыг дэмжих	5,000.0	-	5,000.0	-	-	-	-	-	1,000.0	-	1,000.0	4,000.0	-	4,000.0
11	Гаднаас мэргэжилтэн урих, багш, судлаачдыг гадаадад мэргэжил дээшлүүлэх	20,000.0	16,902.0	3,098.0	-	-	-	-	-	-	-	20,000.0	16,902.0	-	3,098.0
12	Докторын дараахь судалгааны ажилд залуусыг өндөр хөгжилтэй оронд явуулж ажиллуулах	1,900.0	-	1,900.0	-	-	-	-	-	-	-	1,900.0	-	-	1,900.0
13	Шинжлэх ухаан, технологийн парк байгуулах	1,416.0	-	1,416.0	580.0	-	580.0	-	500.0	500.0	-	336.0	-	-	336.0
14	Технологи дамжуулах төв	2,800.0	-	2,800.0	-	-	-	-	-	-	-	2,800.0	-	-	2,800.0
15	Цөмийн энергийн судалгаа	1,000.0	1,000.0	-	1,000.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Нийт зордал	111,930.0	91,000.0	20,350.0	1,930.0	1,000.0	930.0	13,000.0	9,500.0	3,500.0	97,000.0	80,500.0	16,500.0	-	-
17	Урсгал зордал	33,611.0	27,000.0	6,611.0	165.0	-	185.0	3,900.0	2,850.0	1,050.0	29,100.0	24,150.0	5,376.0	-	-
18	Хөрөнгө оруулалт	78,319.0	64,000.0	14,319.0	1,745.0	1,000.0	745.0	9,100.0	6,650.0	2,450.0	67,900.0	56,350.0	11,124.0	-	-

Хавсралт 3.4

Төрийн өмчийн их сургуулийн эрдэм шинжилгээ судалгаа боловсруулалтын ажлыг үнэлэх шалгуур үзүүлэлт

а/ Нийгэмд үзүүлэх нөлөөг үнэлэх шалгуур үзүүлэлт:	в/ Судалгаа, боловсруулалтын ажлын санхүүжилт, зардлын шалгуур үзүүлэлт:
-Судалгааны төрийн өмчийн их сургуулийн ирээдүйн талаар нэгдмэл ойлголт;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан дотоодын нийт зардал;
-Төрийн өмчийн их сургуулийн эрх зүйн орчин;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан төсвийн бус эх үүсвэрийн санхүүжилтийн хэмжээ;
-Багш, судлаачдын нийгэмд эзлэх байр суурь, ёс зүй, хариуцлага;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан дээд боловсролын байгууллагын зардлын хэмжээ;
-Төрийн өмчийн их сургуулиудын эрх зүй, статус;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан бизнесийн байгууллагын зардлын хэмжээ;
-Судлаачийн нийгэмд эзлэх байр суурь, орлого;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан хувийн хэвшлийн байгууллагын зардлын хэмжээ;
-Төгсөгчдийн ажил эрхлэх чадвар.	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан дотоодын нийт зардалд суурь судалгааны зардлын эзлэх хувь;
б/ Хүний нөөцийн хангамж:	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан дотоодын нийт зардалд хавсарга судалгааны зардлын эзлэх хувь;
-Нийт судлаач багшийн тоо;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан дотоодын нийт зардалд суурь судалгааны зардлын эзлэх хувь;
-Төрийн өмчийн эрдэм шинжилгээний байгууллагын судлаачдын тоо;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан дотоодын нийт зардалд хавсарга судалгааны зардлын эзлэх хувь;
-Докторын зэрэгтэй судлаачдын тоо;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан дотоодын нийт зардалд туршилт боловсруулалтын ажлын эзлэх хувь;
-Бэлтгэсэн судлаачдын дотор эрдэм шинжилгээний ажилд шилжсэн хүний эзлэх хувь;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан төсвийн бус эх үүсвэрт суурь судалгааны зардлын эзлэх хувь;
-Өндөр технологийн чиглэлээр бэлтгэсэн судлаачдын тоо;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан төсвийн бус эх үүсвэрт хавсарга судалгааны зардлын эзлэх хувь;
-Өндөр технологийн чиглэлээр бэлтгэсэн судлаачдын дотор тухайн чиглэлээр судалгааны ажил эрхлэгчдийн эзлэх хувь;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан дотоодын нийт зардалд туршилт боловсруулалтын ажлын эзлэх хувь;
-40 хүртэлх насны судлаачдын тоо;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан дотоодын нийт зардалд туршилт боловсруулалтын ажлын эзлэх хувь;
-Магистрант, доктор оюутны тоо;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан дотоодын нийт зардалд туршилт боловсруулалтын ажлын эзлэх хувь;
-Докторын дараахь судалгаа хийж байгаа судлаачийн тоо;	-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан дээд боловсролын байгууллагын зардалд суурь судалгааны эзлэх хувь;
-Гадаад руу чиглэсэн монголчуудын оюуны урсгалын байдал;	
-Шилдэг эрдэмтэд, ирээдүйтэй оюунлаг залуус өөрийн эх орондоо тогтвор суурьшилтай ажиллаж, суралцах сонирхол.	

-Судалгаа, боловсруулалтын ажил зарцуулсан дээд боловсролын байгууллагын зардалд хавсарга судалгааны эзлэх хувь;

-Судалгаа, боловсруулалтын ажил зарцуулсан дээд боловсролын байгууллагын зардалд туршилт боловсруулалтын ажлын зардлын эзлэх хувь;

-Судалгаа, боловсруулалтын ажил зарцуулсан дээд боловсролын байгууллагын зардалд суурь судалгааны эзлэх хувь.

г/ Лаборатори, туршилтын баазын хангамжийн шалгуур үзүүлэлт:

-Эрдэм шинжилгээний лабораторийн тоо;

-Аттестатчилагдсан лабораторийн тоо;

-Эрдэм шинжилгээний туршилтын баазын тоо;

-Төрийн өмчийн их сургуулийн дэргэд хамтын өмчлөлтэй үйл ажиллагааны үр дүнгээс нь ашиг авдаг технологи дамжуулах төв, парк, компани, үйлдвэрийн газрын тоо.

д/ Эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын үйл ажиллагааны үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлт:

-Хэвлүүлсэн нийт бүтээлд гадаадад хэвлүүлсэн бүтээлийн эзлэх хувь;

-Гадаадад хэвлүүлсэн нэг сэдэвт бүтээлийн тоо;

-Гадаадын нэр хүндтэй сэтгүүлүүдэд хэвлүүлсэн эрдэм шинжилгээний өгүүлэл, ишлэлийн тоо;

-Нийт эрдэм шинжилгээний өгүүлэлд гадаадад хэвлүүлсэн өгүүллийн эзлэх хувь;

-Нийт илтгэлийн дотор гадаадын эрдэм шинжилгээний хуралд тавьж хэлэлцүүлсэн илтгэлийн эзлэх хувь;

-Зохион бүтээх идэвхийн итгэлцүүр (шинэ бүтээлийн эрх горилж Оюуны өмчийн газарт ирүүлсэн өргөдлийн тоо, 10 мянган хүнд ногдох);

-Шинэ бүтээлийн гэрчилгээ авсан бүтээлийн тоо (патент);

-Шинэ бүтээлийн гэрчилгээ авсан нийт бүтээлийн дотор биотехнологийн ололтод хамаарах патентын эзлэх хувь;

-Шинэ бүтээлийн гэрчилгээ авсан нийт бүтээлд нанотехнологид хамаарах патентын эзлэх хувь;

-Гурвалсан патент авсан бүтээлийн тоо;

-Шинээр боловсруулсан, дэлхийн тэргүүний түвшинд хүрсэн буюу түүнээс давсан үзүүлэлттэй технологийн тоо;

-Нийт боловсруулсан технологийн дотор дэлхийн тэргүүний түвшинд хүрсэн буюу түүнээс давсан үзүүлэлттэй технологийн эзлэх хувь;

-Шинжлэх ухаан, технологийн үйл ажиллагааны үр дүнг ашиглах талаар хийсэн гэрээний тоо;

-Лицензийн гэрээгээр ашиглагдаж байгаа патентын тоо;

-Оюуны өмчийн ашиглалтын итгэлцүүр;

-Шинэ заавар, зөвлөмж, стандарт, технологи, программ, ном сурах бичиг;

-Ижил төрлийн бүтээгдэхүүнээс (байгаль орчны нөлөөлөл, материал зарцуулалт, хөдөлмөр хөнгөлөлт, механикжилт, автоматжуулалт гэх мэт) технологийн өндөр түвшин;

-Боловсрогдсоноос хойшхи ойрын хугацаанд (3 жилд) практикт нэвтрүүлэх бүрэн боломжтойг харуулсан нотолгоо;

-Загвар, туршилтын бүтээгдэхүүн (үйлчилгээ хийсэн);

-Оюуны өмчийн эрх хамгаалж, бүртгүүлж баталгаажуулсан байдал;

-Бүтээлийн холбогдох техникийн баримт бичиг, зураг төсөл, схем, томъёоллын стандартын тоо;

е/ Гадаад хамтын ажиллагааны шалгуур үзүүлэлт:

-Судалгаа, боловсруулалтын ажилд зарцуулсан зардлын гадаад эх үүсвэрийн хэмжээ;

-Гадаад хамтын ажиллагааны хүрээнд хэрэгжүүлсэн эрдэм шинжилгээний төслийн тоо;

-Дотоодын төсөл, хамтын ажиллагааны төслийн тооны харьцаа;

-Зохион байгуулсан олон улсын эрдэм шинжилгээний хурлын тоо;

-Гадаад хамтын ажиллагааны хүрээнд байгуулсан хамтын судалгааны лаборатори, туршилтын баазын тоо;

-Хамтын ажиллагааны шугамаар гадаад оронд мэргэжил дээшлүүлсэн судлаачдын тоо;

-Олон улсын эрдэм шинжилгээний нийгэмлэгт нэгдэн орсон байдал, гадаадын эрдэмтэдтэй хамтран ажиллах, хамтарсан төслийн тоо;

-Гадаадын их сургуультай хамтарсан магистр, докторын сургалтын хөтөлбөрийн тоо;

-Гадаадын нэр хүндтэй их сургуулиас ирж ажиллаж байгаа эрдэмтдийн тоо.

ж/ Эдийн засгийн үр ашгийн шалгуур үзүүлэлт:

-Net Present Value (NPV)- Өнөөгийн цэвэр үнэ цэнэ;

-Benefit-Cost ratio (BCR)-Үр ашиг-зардлын харьцаа;

-Internal rate of return-Дотоод өгөөжийн хувь;

-Payback period-Нөхөн төлөгдөх хугацаа;

-Profitability index-Ашгийн ажиллагааны индекс;

-Эрдэм шинжилгээний ажил үйлчилгээнээс сургуулиудын санхүүд орох орлогын хэмжээ;

-Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх талаар зах зээл, маркетингийн судалгаа хийж гаргасан ашиг;

-Эдийн засгийн хувьд шууд ба шууд бус үр ашигтай болохыг тодорхойлсон тооцоо.

ДӨРӨВ. ЗАЛУУ СУДЛААЧДЫГ БЭЛТГЭХ, ДЭМЖИХ ДЭД ХӨТӨЛБӨР

4.1. Дэд хөтөлбөрийн үндэслэл

Нэг сая хүнд ногдох судлаачдын тоогоор 1990-ээд оны эхэнд Монгол Улс дэлхийн дундаж түвшнээс дээгүүр байснаа одоо дэлхийн дунджаас доогуур болж буурсан байна. 2006 оны байдлаар нийт эрдэм шинжилгээний 3887 ажилтан ажиллаж байгаагаас үндсэн ажилтан 2316 байгаа нь 1995 онтой харьцуулахад 31.6 хувиар, инженер, техникийн ажилчдын тоо мөн хугацаанд 2.5 дахин буурсан байна. Шинжлэх ухааны байгууллагад ажиллагсдын тоо буурсан үндсэн шалтгаан нь эрдэм шинжилгээний ажилчдын цалин хөлс бага, судалгаа шинжилгээний ажил явуулах материаллаг бааз сул байгаатай холбоотой байна.

Эрдэм шинжилгээний байгууллагад ажиллагсдын залгамж холбоог бэхжүүлэх, эрдэм шинжилгээний ажилд сонирхолтой залуу хүмүүсийг судалгаа, шинжилгээний ажилд татан оролцуулах, өндөр хөгжилтэй гадаад оронд эрдмийн зэрэг хамгаалсан залуу эрдэмтдийг эх орондоо ирж ажиллах нөхцөлийг нь бүрдүүлэхэд анхаарах шаардлагатай байна.

Сүүлийн жилүүдэд Сургалтын төрийн сангийн зээлээр гадаадын 27 оронд 1000 шахам хүн явж суралцсаны дотор инженер технологийн мэргэжлээр суралцагсад 9 хувь байгаагаас төгсөж ирээд шинжлэх ухааны салбарт ажиллаж байгаа нь 1 хувь байна. Энэ нь өндөр хөгжилтэй орнуудад төрийн захиргааны төв байгууллагын захиалгаар магистр, докторантурт хүн суралцуулах тогтолцоотой холбоотой байна. Иймд дээрх хөтөлбөрт эрдэм шинжилгээний байгууллага, их сургуулиудад ажиллаж байгаа залуу судлаачдыг өргөн хамруулах шаардлагатай байна.

Дотоодын их, дээд сургуулиудад суралцаж байгаа магистрант, докторантын тоо жилээс жилд өсөж байна. 2005-2006 оны хичээлийн жилд Монгол Улсын их сургууль, Шинжлэх ухаан, технологийн их сургууль, Эрүүл мэндийн шинжлэх ухааны их сургууль, Хөдөө аж ахуйн их сургууль, Монгол улсын боловсролын их сургуульд 50.000 орчим

оюутан суралцаж байгаагийн дотор магистрантур, докторантурт суралцагчид 10 орчим хувийг эзэлж байна.

2004 онд хийсэн судалгаагаар шинжлэх ухааны салбарт ажиллагсдын дундаж цалин нийгмийн бусад салбарын ажиллагсдын цалингийн дунджаас доогуур байсны зэрэгцээ тус салбарт ажилладаг гурван хүн тутмын нэг нь ертэй байсан байна.

2006 оны байдлаар эрдэм шинжилгээний байгууллагууд 15.5 тэрбум төгрөгийн үндсэн хөрөнгөтэй байгаагийн 64.9 хувийг барилга байгууламж, 23.6 хувийг тоног төхөөрөмж эзэлж байгаа бөгөөд тэдгээрийн 45.5 хувь нь элэгдэж хуучирснаас судалгаа, шинжилгээ явуулах өнөөгийн шаардлагыг хангаж чадахгүй болжээ. Эрдэм шинжилгээний байгууллага судалгаа, боловсруулалтын ажлыг орчин үеийн түвшинд явуулахад дор хаяж 405 төрлийн 1198 тооны 4449.0 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл шаардлагатай байна.

Засгийн газрын 2007 оны 236, 237 дугаар тогтоолоор эрдэм шинжилгээний ажилтны албан тушаалын ангилал, зэрэглэлийг шинэчлэн тогтоож, шинжлэх ухааны салбарын төрийн үйлчилгээний албан тушаалын цалингийн доод жишгийг баталсан ч зэрэг дэвийн нэмэгдэл, нэмэгдэл хөлсний асуудлыг улам боловсронгуй болгох шаардлагатай байна.

4.2. Дэд хөтөлбөрийн зорилго, зорилт, хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа

Залуу судлаачдыг бэлтгэх, дэмжих хөтөлбөрийн эрхэм зорилго нь шинжлэх ухаан, технологийн судалгаа, шинжилгээ хийх чадвартай, мэргэжлийн өндөр боловсролтой, хөрвөх чадвартай, бүтээлч, гадаад хэлний мэдлэгтэй залуу эрдэмтэн, судлаачдыг бэлтгэх, судалгаа шинжилгээ явуулах таатай орчныг бүрдүүлэх, шинэ нээлт, бүтээлийн ажлыг байнга дэмжихэд оршино.

Зорилго 1. Шинжлэх ухаан, технологийн чиглэлээр судалгаа, шинжилгээний ажил хийх чадвар бүхий өндөр мэдлэг, боловсролтой залуу

эрдэмтэн, судлаачдыг бэлтгэнэ.

Энэ зорилгын хүрээнд дор дурдсан зорилтуудыг шийдвэрлэнэ.

Зорилт 1. Дотоод, гадаадын өндөр хөгжилтэй орны их, дээд сургууль, эрдэм шинжилгээний байгууллагад залуу эрдэмтэн, судлаачдыг бэлтгэнэ.

Зорилт 2. Залуу эрдэмтэн, судлаачдын мэргэжлийн мэдлэг, ур чадвар, хандлагыг хөгжүүлж, эрдэмтдийн залгамж холбоог бий болгоно.

Зорилт 3. Залуу эрдэмтэн, судлаачдын англи хэлний мэдлэгийн түвшинг дээшлүүлж, гадаад хамтын ажиллагааг нь өргөжүүлнэ.

Зорилт 4. Залуу эрдэмтэн, судлаачдыг бэлтгэхэд шаардагдах хөрөнгийг төсвийн болон санхүүгийн бусад эх үүсвэрээр дэмжинэ.

Нэгдүгээр зорилгын хүрээнд дараахь үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

-Улс орны өмнө тулгамдсан, өндөр ач холбогдол бүхий чиглэлээр залуу судлаачдыг сонгон шалгаруулж Сургалтын төрийн сангийн тэтгэлгээр суралцуулна.

-Судалгаа, шинжилгээний ажилд сонирхолтой, чадварлаг залуусыг сонгон шалгаруулж, шинжлэх ухаан үйлдвэрлэлийн тулгамдсан асуудлаар гадаад оронд магистр, докторантурт улсын захиалгаар сургана.

-Бэлтгэгдсэн залуу эрдэмтдийг дахин сургах, судалгааны ажлын чиглэлээр өндөр хөгжилтэй орнуудад тодорхой хугацаагаар ажиллуулах, эрдэм судлалын ажлаар хамтран ажиллах чадварыг нь хөгжүүлнэ.

-Гадаадын байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлж байгаа хөтөлбөр, төслийн хүрээнд судалгаа, лабораторийн баазыг бэхжүүлэх, хүний нөөцийг чадавхижуулах, гадаадын нэр хүндтэй эрдэмтдийг урьж ажиллуулах замаар залуу судлаачдыг дагалдуулан сургана.

-Залуу судлаач, эрдэмтдийн англи хэлний мэдлэгийг дээшлүүлэх зорилгоор урт, богино хугацаагаар жилд 50 хүртэл тооны судлаачдыг төрийн санхүүжилтээр англи хэлний сургалтад хамруулна.

-Докторантурт суралцаж байгаа судлаачдын 20-иос доошгүй хувийг Сургалтын төрийн сангийн зээлд хамруулж, эрдмийн зэргээ хугацаанд нь амжилттай хамгаалж, шинжлэх ухаан, технологийг хөгжүүлэхэд тодорхой хувь нэмэр оруулсан залуу эрдэмтдийг сургалтын зээлээс чөлөөлнө.

-Шинжлэх ухаан, технологийн тэргүүлэх чиглэлээр жилд 50 хүртэлх тооны залуу судлаач, эрдэмтдийг гадаад оронд явуулж мэргэжил дээшлүүлнэ.

-Залуу эрдэмтэн судлаачдын мэдлэг, чадварыг нэмэгдүүлэх зорилгоор мэргэжлийн төрөлжсөн болон эрдэм судлалын клубуудыг ажиллуулж, үйл ажиллагааг нь дэмжинэ.

Зорилго 2. Залуу эрдэмтэн, судлаачдын судалгаа, шинжилгээний ажил хийх таатай орчныг бүрдүүлэх, тэдгээрийн судалгааны ажлын үр дүнг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.

Энэ зорилгын хүрээнд дор дурдсан зорилтуудыг шийдвэрлэнэ.

Зорилт 1. Бэлтгэгдсэн залуу судлаачдыг ажлын байр, орон сууцаар хангах, тэдгээрийн нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэхэд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлнэ.

Зорилт 2. Орчин үеийн судалгааны техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл бүхий лаборатори, төв, инкубаторт залуу эрдэмтэн, судлаачдыг түлхүү ажиллуулна.

Зорилт 3. Залуу эрдэмтэн, судлаачдын туурвисан шинэ бүтээл, технологийг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлэхэд төрөөс дэмжинэ.

Зорилт 4. Залуу эрдэмтэн, судлаачдад олгох шагнал, урамшууллын механизмыг

боловсронгуй болгож олон улсын жишигт нийцүүлнэ.

Зорилт 5. Шилдэг залуу судлаачдад докторын болон докторын дараахь судалгааны грант олгох тогтолцоог боловсронгуй болгоно.

Хоёрдугаар зорилгын хүрээнд дараахь үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

-Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийн дагуу болон олон улсын байгууллага, төрийн сангийн зардлаар гадаадын өндөр хөгжилтэй оронд суралцсан залуу эрдэмтэн судлаачдыг эх орондоо тухайн мэргэжлээрээ үр бүтээлтэй, тогтвор суурьшилтай ажилласан тохиолдолд орон сууц болон санхүүгийн хөнгөлөлттэй зээл, тусламжид нэн тэргүүнд хамруулах эрх зүйн болон санхүүгийн зохицуулалтыг бий болгоно.

-Өндөр үр дүн, үр ашиг бүхий шинэ техник, технологи, бүтээгдэхүүн, материал бий болгон гадаад, дотоодын зах зээл, үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлсэн залуу эрдэмтэн, судлаачдад технологийн дэвшлийн шагнал олгоно.

-Гадаадад төгссөн залуучууд тухайн орныхоо эрдэмтэд, мэргэжлийн байгууллагатай тогтоосон хамтын ажиллагааг үргэлжлүүлж, технологийн үнэ цэнэтэй мэдээлэл олох, шинэ техник, технологийг оруулах нутагшуулахад санхүүгийн бодит дэмжлэг үзүүлнэ.

-Залуу судлаачдын эрдэм шинжилгээний ажлын сэдвийг Монгол Улсын эдийн засгийн тэргүүлэх салбар, улс орны тулгамдсан болон ирээдүйд стратегийн ач холбогдол бүхий салбарууд руу чиглүүлж, судалгааны ажлын ач холбогдлыг бодитой үнэлэх механизмыг бий болгоно.

-Гадаад, дотоодод зохион байгуулагдаж байгаа дэвшилтэт техник, технологийн үзэсгэлэн яармаг, хурал, семинарт залуу судлаач, эрдэмтдийг өргөнөөр оролцуулж, санхүүгийн дэмжлэг туслалцаа үзүүлнэ.

-Залуу эрдэмтэн, судлаачдыг өөрийн судалгаа, шинжилгээний ажлын үр дүнг үйлдвэрлэл дээр туршиж, нэвтрүүлэхэд нь зориулсан эрсдэлийн сан бий болгох, Шинжлэх ухаан, технологийн сангийн үйл ажиллагааг өргөжүүлж чанар, үр ашгийг нь дээшлүүлэх зорилгоор технологи, инновацийн сан бий болгоно.

4.3. Дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, санхүүжилт

Дэд хөтөлбөрийг Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яам, Шинжлэх ухааны академи, их сургууль, төрийн болон хувийн хэвшлийн эрдэм шинжилгээний байгууллагатай хамтран дор дурдсан үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжүүлнэ:

№	Үйл ажиллагаа	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Гарах зардал (сая төгрөг)	Гүйцэтгэгчид
1.	300 залуу судлаачийг англи хэлний курст суралцуулах:	2008-2015	150.0	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яам, Шинжлэх ухааны академи, хүрээлэн, их, дээд сургууль
	а/ 100 хүн	2008-2010	50.0	
	б/ 200 хүн	2011-2015	100.0	
2.	60 залуу судлаачийг өндөр хөгжилтэй оронд сургах:	2008-2015	7,620.0	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яам
	а/ 25 хүн	2008-2010	3,175.0	
	б/ 35 хүн	2011-2015	4,445.0	
3.	30-40 насны залуу эрдэмтдийн тоог 250-иар нэмэгдүүлэх:	2008-2015	Зардал гаргахгүй	Шинжлэх ухааны байгууллага
	а/ эрдэм шинжилгээний байгууллагад шинээр 100 судлаачийг ажиллуулах	2008-2010	Зардал гаргахгүй	
	б/ эрдэм шинжилгээний байгууллагад шинээр 150 судлаачийг ажиллуулах	2011-2015	Зардал гаргахгүй	
Нийт шаардагдах зардал			7,770.0	

Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх I үед 3.0 тэрбум, II үед 5.0 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө шаардагдах бөгөөд түүнийг Сургалтын төрийн сангаар дамжуулан гадаадын өндөр хөгжилтэй оронд магистр, доктор бэлтгэж байгаа зардлаас санхүүжүүлнэ.

4.4 Дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлснээр хүрэх үр дүн

Энэхүү хөтөлбөрийг нэгдүгээр үе шат 2008-2010 он, хоёрдугаар үе шат 2011-2015 он

гэсэн хоёр үе шаттайгаар хэрэгжүүлж дараахь үр дүнд хүрнэ:

Нэгдүгээр үе шат:

-Үйлдвэрлэл-бизнесийн байгууллагын үйл ажиллагаанд шинжлэх ухаан, технологийн ололтыг нэвтрүүлснээр тэдгээрийн хэрэгцээнд нийцсэн боловсролын суурь тавигдана.

-100 залуу судлаач, эрдэмтдийн англи хэлний мэдлэг чадвар дээшилсэн байна.

Хоёрдугаар үе шат:

Үйлдвэрлэл-бизнесийн эрэлт хэрэгцээтэй шинжлэх ухаан, технологийн шийдлүүд бий болох талаар судалгаа, боловсруулалтын төв, технологийн парк боловсролын байгууллага хоршин ажиллана.

-200 залуу судлаач эрдэмтдийн англи хэлний мэдлэг чадвар дээшилсэн байна.

Хавсралт 4.1-д заасан чиглэлээр өндөр хөгжилтэй орнуудад 300 судлаачдыг сургаж бэлтгэх болно.

№	Хүрэх үр дүн	Он			Нийт дүн
		2008	2009-2010	2011-2015	
1	35-40 насны залуу судлаачдын тоог нэмэгдүүлэх	30	70	150	250
2	Гадаад орнуудад судлаачдыг бэлтгэх	5	20	35	60
3	Судалгааг дэмжих грантыг залуу судлаачдад олгох	10	20	30	60
4	Докторын дараахь судалгааны грантыг залуу доктор зэрэгтэй судлаачдад олгох	20	40	60	120
5	Англи хэлний курст судлаачдыг суралцуулах	20	80	200	300

Хавсралт 4.1

Шинжлэх ухаан, технологийн тэргүүлэх чиглэлээр өндөр хөгжилтэй орнуудад залуу судлаачдыг бэлтгэх мэргэжлийн чиглэл

Өндөр хөгжилтэй орнуудад сургах мэргэжлийн чиглэл	2008-2010	2011-2015
I. Байгалийн ухааны чиглэлээр:	25	50
Гео-шинжлэх ухаанд тулгуурласан стратегийн суурь судалгаа	9	18
Монгол орны экологийн төлөв байдлын иж бүрэн үнэлгээ хийх, антропоген гаралтай орчны бохирдлыг багасгах арга хэрэгсэл, технологи	8	16
Эх орны эрдэс түүхий эд, биологийн нөөцийг хими, био болон нанотехнологийн аргаар судалж боловсруулах, өвөрмөц шинж чанар, биологийн идэвхитэй бүтээгдэхүүний жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн технологи	8	16
II. Хөдөө аж ахуйн чиглэлээр:	20	40
Мал, ургамал, амьтны биологийн нөөцийг судлах, хамгаалах, тэдгээрийн өвчний оношилгоо, эмчилгээнд биологи, биотехнологи, генетикийн аргыг ашиглах	8	16